МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Вадима Гетьмана

Факультет фінансів
Кафедра банківської справи та страхування

галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
освітньо-професійна програма	«Страхування та фінансова безпека»
форма здобуття освіти	очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ»

здобувача **ДОМАШНЄВА ВЯЧЕСЛАВА ЮРІЙОВИЧА** _____

Науковий керівник:
докт. екон. наук, пофесор,
професор кафедри інноваційних бізнес-технологій
_____А.Л. Баранов

Робота допущена до захисту перед Екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри банківської справи та страхування,
доктор екон. наук, професор _____Л.О. Примостка

Київ - 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота містить сторінок 86 сторінок, 21 таблиця, 3 рисунки, список використаних джерел з 55 найменувань, 4 додатки на 20 сторінках.

Управління грошовими потоками страхової компанії

Предмет дослідження є теоретико-методологічні та практичні аспекти управління грошовими потоками страхової компанії.

Об'єктом дослідження виступають грошові потоки страхової компанії.

Метою даної кваліфікаційної роботи є систематизація теоретико-методичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління грошовими потоками страхової компанії з метою зростання вартості страхової компанії в сучасних умовах.

Для досягнення поставленої мети в роботі сформульовані наступні завдання:

– Конкретизувати економічну сутність грошових потоків у страховому бізнесі;

– надати характеристику грошових потоків страхової компанії від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;

– узагальнити підходи до організації управління грошовими потоками страхової компанії;

– систематизувати методи оцінки грошових потоків страхової компанії;

– проаналізувати обсяги та структуру грошових потоків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності страхової компанії ПрАТ «ВУСО»:

– провести оцінку ефективності управління грошовими потоками страхової компанії,

– запропонувати підходи до оптимізації грошових потоків з метою зростання вартості страхової компанії;

– розробити план та прогноз грошових потоків у системі фінансового управління страховою компанією.

Теоретична, методична та практична значущість роботи. Внесок автора у розвиток теоретичної системи знань з обраної теми полягає у всебічному аналізі підходів до організації управління грошовими потоками страхової компанії. Методична значущість роботи полягає в формуванні системи оцінки грошових потоків страхової компанії та ефективності управління ними.

Практичне значення результатів дослідження виражається в можливості застосування страховиками розроблених автором рекомендацій щодо оптимізації грошових потоків з метою зростання вартості страхової компани

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи 2025

Рік захисту роботи 2025.

Ключові слова: страхування, грошові потоки, управління грошовими потоками, грошові потоки від операційної, інвестиційної та фінансово діяльності, оптимізація грошових потоків.

ЗМІСТ

ВСТУП 3

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ 7

1.1 Економічна сутність грошових потоків у страховому бізнесі 7

1.2 Характеристика грошових потоків страхової компанії від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності 14

1.3 Підходи до організації управління грошовими потоками страхової компанії 20

РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ 31

2.1 Методи оцінки грошових потоків страхової компанії 31

2.2 Аналіз обсягу та структури грошових потоків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності страхової компанії 42

2.3 Оцінка ефективності управління грошовими потоками страхової компанії 53

РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ 60

3.1 Підходи до оптимізації грошових потоків з метою зростання вартості страхової компанії 60

3.2 Планування грошових потоків у системі фінансового управління страховою компанією 65

3.3 Прогнозування грошових потоків страхової компанії 73

ВИСНОВКИ 80

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 83

ДОДАТКИ 89

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах воєнного стану та подальшого післявоєнного відновлення ефективне управління грошовими потоками підприємств, зокрема страхових компаній, набуває особливої стратегічної значущості. Збройна агресія призвела до різкого скорочення виробничої діяльності, дестабілізації логістичних ланцюгів, втрати частини ринків збуту й руйнування критичної інфраструктури. Такі процеси спричинили масштабні соціально-економічні потрясіння та вимагають впровадження інноваційних підходів до фінансового менеджменту в бізнес-середовищі.

Страхові компанії наразі стикаються з комплексом викликів, серед яких головними є невизначеність у прогнозуванні доходів і витрат, підвищення рівня фінансових ризиків, зростання частки неплатежів, інфляційний тиск та валютні коливання. Додатково, посилюється потреба в оперативному врегулюванні страхових випадків і забезпеченні платоспроможності в умовах високої ймовірності дефолтів клієнтів. Усе це актуалізує потребу у створенні гнучких систем управління грошовими потоками, здатних адаптуватися до нестабільного середовища й гарантувати фінансову стійкість страхового бізнесу.

Попри наявність численних наукових розробок у сфері корпоративного фінансового менеджменту, питання формування та оптимізації грошових потоків у страховій галузі в умовах воєнної невизначеності залишаються недостатньо дослідженими. Існуючі моделі управління грошовими потоками здебільшого не враховують підвищений рівень ризику, специфіку страхових операцій і необхідність швидкого реагування на зовнішні зміни.

Отже, дослідження процесів руху грошових потоків та формування ефективних механізмів їх управління в страховій сфері в умовах війни є надзвичайно актуальним. Це дозволить не лише стабілізувати фінансову діяльність страхових компаній у кризовий період, а й визначити оптимальні напрями їх розвитку й відновлення у післявоєнній економіці України.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню економічної сутності грошових потоків у страховому бізнесі присвячено роботи В. Базилевича, А. Баранова, О. Гаманкової, Т. Гварляне, М. Корнєєва, О. Кнейслер, С. Осадця, В. Фастунової та інших. Розробці концепцій управління грошовими потоками страхових компаній присвячено наукові дослідження І. Бланка, Л. Лігоненка, А. Поддєрьогіна, Л. Коваленка, Л. Ремньової, Є. Сутормінної та ряду інших. Особливостям управління грошовими потоками страхової компанії в умовах ризиків та невизначеності присвячені праці С. Ганзюк, В. Михайлової, Д. Расшивалова, Я. Підвисоцького, Г. Східницької. Наявні підходи до управління грошовими потоками, засновані на загальних принципах корпоративного фінансового менеджменту, не враховують специфіки страхової діяльності, що відзначається підвищеним рівнем ризику та потребою в оперативному реагуванні на динамічні зміни у фінансовому середовищі. Для українських страхових компаній ця проблема набуває особливої актуальності, оскільки воєнні умови суттєво посилили фінансові ризики, підвищили невизначеність та зумовили необхідність швидкого прийняття управлінських рішень з метою збереження стабільності та платоспроможності бізнесу.

Мета і завдання дослідження.

Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідити теоретичні засади управління грошовими потоками страхової компанії, оцінити його сучасний стан та розробити практичні рекомендації щодо напрямів його вдосконалення в Україні.

Для досягнення поставленої мети в роботі сформульовані наступні *завдання:*

– конкретизувати економічну сутність грошових потоків у страховому бізнесі;

– надати характеристику грошових потоків страхової компанії від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;

– узагальнити підходи до організації управління грошовими потоками страхової компанії;

– систематизувати методи оцінки грошових потоків страхової компанії;

– проаналізувати обсяги та структуру грошових потоків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності страхової компанії ПрАТ «ВУСО»;

– провести оцінку ефективності управління грошовими потоками страхової компанії;

– запропонувати підходи до оптимізації грошових потоків з метою зростання вартості страхової компанії;

– розробити план та прогноз грошових потоків у системі фінансового управління страховою компанією.

Предмет дослідження є сукупність фінансових відносин, які виникають в процесі управління грошовими потоками страхової компанії

Об'єктом дослідження процес управління грошовими потоками страхової компанії

Методи дослідження. При дослідженні процесу управління грошовими потоками страхової компанії було використано низку наукових методів дослідження: метод дедукції (використано для пізнання загальних теоретичних положень, сутності та значення грошових потоків страхової компанії, їх складу та структури, методики аналізу грошових потоків страхової компанії); метод аналізу (використаний для розкриття теоретичних та практичних положень грошових потоків страхової компанії, виявлення факторів, що впливають на стан грошових потоків страхової компанії); метод синтезу, застосовується з метою отримання узагальнених результатів дослідження, формулювання висновків та загальних висновків з проблем оцінки грошових потоків страхової компанії); метод порівняння (використано з метою розкриття та обґрунтування тенденцій, особливостей, напрямів, факторів та умов, що впливають на стан грошових потоків страхової компанії). Систематизація, групування та графічний аналіз були використані для узагальнення інформації та її графічного відображення, що дозволило

провести комплексний аналіз.

Теоретична, методична та практична значущість роботи. Внесок автора у розвиток теоретичної системи знань з обраної теми полягає у всебічному аналізі підходів до організації управління грошовими потоками страхової компанії. Методична значущість роботи полягає в формуванні системи оцінки грошових потоків страхової компанії та ефективності управління ними. Практичне значення результатів дослідження виражається в можливості застосування страховиками розроблених автором рекомендацій щодо оптимізації грошових потоків з метою зростання вартості страхової компанії.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють діяльність страхових компаній, наукова та періодична література зі страхового менеджменту, сучасні концепції управління грошовими потоками страхових компаній, результати наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в галузі страхування, а також дані фінансової звітності страхових компаній.

Апробація матеріалів КМР. Основні положення та результати магістерської роботи доповідались на VII Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Сучасні гроші, банківські послуги та фінансові інновації в умовах інтеграції України в ЄС» (25 листопада 2025 р.), а також опубліковано тези на тему «Необхідність управління грошовими потоками страхової компанії» у співавторстві з професором Барановим А.Л. за результатами конференції у збірнику матеріалів.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1 Економічна сутність грошових потоків у страховому бізнесі

Грошові потоки є одним із центральних елементів життєдіяльності будь-якої страхової компанії. На різних етапах розвитку управління грошовими потоками є актуальною проблемою, тому що саме тут зосереджено основні шляхи отримання позитивних фінансових результатів. Все це дає можливість більш цілеспрямовано та ефективно здійснювати облік, аналіз та планування грошових потоків страхових компаній.

Управління грошовими потоками є актуальним як для малих підприємств, так і для корпорацій та великих компаній через необхідність синхронізувати рух коштів за різними юридичними особами та розрахунковими рахунками.

Дослідженням грошових потоків займалися як зарубіжні, так і вітчизняні вчені (табл. 1.1).

Здійснення практично всіх видів фінансових операцій генерує рух коштів у формі їх надходження і витрат за період, які утворюють основу для емпіричних досліджень у бухгалтерії та оцінці фінансового стану. Автори [16; 20; 42; 46; 47; 49] наголошують, що саме інформація про грошові потоки підвищує пояснювальну силу фінансових моделей і є ключовою для емпіричного аналізу ліквідності та прогнозування.

Таблиця 1.1 – Узагальнення трактувань поняття «грошові потоки»

українськими та зарубіжними дослідниками

Автор	Трактування поняття «грошовий потік»
Бланк І. [5]	Грошовий потік підприємства розглядається як сукупність розподілених у часі надходжень і виплат грошових коштів, які генеруються його господарською діяльністю.
Плиса В. [24]	Грошовий потік – рух фінансових ресурсів у часі; обсяг грошових засобів, які отримує або виплачує компанія протягом звітного чи планового періоду.
Головіна В., Шірінян Л. [11]	Суми грошових надходжень за вирахуванням грошових витрат. Наявність чистого грошового потоку є важливим показником фінансового здоров'я будь-якого бізнесу, зокрема страхової компанії
Коваленко Л., Ремньова Л. [16]	Грошовий потік, який називають також фінансовим потоком розглядається як вартість обмінюванних товарів і послуг, а також рух боргових вимог, які є формою грошового обміну.
Лігоненко Л. [20]	Грошовий потік – сума прибутку (до оподаткування), амортизаційних і резервних відрахувань різного роду, врахованих у бухгалтерських реєстрах, але не виплачених у готівковій формі на сторону.
Шаповал Л., Колотій Ю. [42].	Грошовий потік – це безперервний процес руху грошових потоків в часі.
Чен С.-В., Мелесса С.Д., Мергенталер Р.Д. [46]	Грошовий потік – це сукупність фактичних грошових надходжень і витрат за період, які утворюють основу для емпіричних досліджень у бухгалтерії та оцінці фінансового стану. Автори наголошують, що саме інформація про cash flows підвищує пояснювальну силу фінансових моделей і є ключовою для емпіричного аналізу ліквідності та прогнозування.
Гао З., Сімпсон А. [47]	Грошовий потік описують як ключову категорію для оцінки здатності підприємства генерувати ліквідні кошти; увага приділяється класифікації потоків (операційні, інвестиційні, фінансові) і їх корисності для користувачів фінзвітності. Тобто cash flow – це реальні рухи готівки/еквівалентів, що дають змогу аналізувати платоспроможність і фінансову стійкість.
Гріглевич С., Манчіні Л., Мореллек І. [49]	грошові надходження, що генеруються основною діяльністю компанії (операційні потоки), і порівнюють їх прогностичну здатність із показниками прибутку.

Міжнародний стандарт фінансової звітності IFRS 17 [51] визначає грошові потоки як ключовий елемент оцінки страхових зобов'язань. Стандарт зобов'язує страховиків розраховувати так звані fulfilment cash flows – поточну вартість майбутніх грошових надходжень і відтоків, необхідних для виконання

контрактних зобов’язань.

Ці потоки мають бути оцінені з урахуванням:

- ймовірнісно зважених сценаріїв розвитку подій;
- часової вартості грошей;
- коригування на ризик (risk adjustment).

Додатково IFRS 17 вводить поняття Contractual Service Margin (CSM) – складову, що відображає невизнаний прибуток, який підлягає поступовому розподілу протягом строку надання страхових послуг. Таким чином, стандарт робить грошові потоки центральною категорією для визначення величини страхових зобов’язань, їхньої змінності та очікуваної прибутковості страхової діяльності.

На практиці IFRS 17 вимагає суттєвого розширення обсягів розкриття інформації. Страхові компанії повинні представляти дані, які дозволяють користувачам фінансової звітності оцінити вплив страхових контрактів на фінансовий стан підприємства і структуру його майбутніх грошових потоків. Це посилює роль cash-flow-орієнтованих показників у галузевому аналізі та регуляторному нагляді [51].

Формування грошових потоків страхової організації має особливості порівняно з іншими фінансовими інститутами та ринками та включає формування та використання коштів страхового фонду, фінансування витрат на ведення справи, інвестування власних коштів та коштів страхового фонду [2]. Страхування має особливий механізм формування спеціальних грошових фондів для надання страхового захисту, основу якого складає принцип трансферу ризику. Надання страхових послуг, як основний напрямок діяльності страхової організації, взаємопов'язане з іншими видами діяльності, що носять вторинний характер стосовно страхової (інвестиційна, фінансова).

Мета управління грошовими потоками страхової організації полягає в забезпеченні фінансової рівноваги у процесі її функціонування на основі балансування обсягів надходжень та витрачання грошових коштів засобів та синхронізації їх у часі та просторі.

При формуванні фінансової політики та оптимальної структури капіталу необхідно подолати вузькість статистичного розуміння грошових потоків. Вони мають розглядатися як процес трансформації активів на різних стадіях виробничо-фінансової діяльності корпорації. З іншого боку, можливе різне тлумачення поняття «грошовий потік» залежно від цілей користувачів інформації. Інвестор представляє грошові потоки як майбутні доходи від вкладених коштів. Менеджмент корпорації приділяє увагу збалансованості та розподіленості у часі надходжень та виплат коштів. Але в кожному випадку cash flow виникає в результаті явних надходжень або витрачання коштів та їх еквівалентів.

Для більш повного розуміння терміна необхідно поєднати його обліковий та динамічний відбиток. Можна сказати, що грошовий потік – це надходження та вибуття коштів у процесі виробничо-фінансової діяльності корпорації, у розрізі часових інтервалів, видів діяльності та підрозділів. Поняття «грошовий потік корпорації» є агрегованим і включає до свого складу численні види цих потоків (грошовий потік дочірньої фірми та сукупний, надлишковий та дефіцитний, внутрішній та зовнішній, з операційної діяльності та ін.).

Сформульоване визначення поняття «грошовий потік» дозволяє використовувати його як облікову категорію та показник ділової активності корпорації. Проведений аналіз економічної сутності грошових потоків показав відсутність у теоретичних дослідженнях єдиного тлумачення цього терміна. Суперечності у визначенні сутності грошових потоків ведуть до виникнення різних поглядів на проблему управління грошовими потоками. Узагальнюючи, можна стверджувати, що грошовий потік – це центральний, інтегральний показник, який забезпечує можливість комплексної оцінки фінансового стану, інвестиційної привабливості та перспектив розвитку будь-якої економічної системи. Поняття грошового потоку у сучасних фінансах має чітко виражений практичний та аналітичний вимір. По-перше, у роботах останніх років наголошується, що грошовий потік – це реальний, а не нарахований показник:

він репрезентує грошові надходження й витрати, які підприємство може використати для розплати за зобов'язаннями, інвестування або розподілу дивідендів. Це дозволяє трактувати грошовий потік як ключову категорію, без якої неможливо здійснювати ані фінансове планування, ані стратегічний менеджмент, ані об'єктивну оцінку вартості економічних рішень.

Отже, грошові потоки забезпечують поточну фінансово-економічну діяльність підприємства. Від раціонального управління фінансовими надходженнями залежать такі показники підприємства, як поточна ліквідність балансу, поточна платоспроможність і рентабельність продажів. Тому цей напрямок управлінської діяльності має постійно вдосконалюватися.

У страховій галузі грошові потоки – це реальні надходження та виплати готівки (та їх еквіваленти), що виникають у результаті страхової (премії, відшкодування, перестрахування) та нефінансової діяльності (операційні витрати), а також інвестиційної та фінансової діяльності (купівля/продаж активів, відсотки, дивіденди, виплати за боргами). У сучасній звітності (IFRS 17) значну увагу приділяють не тільки історичним, але й майбутнім очікуваним грошовим потокам (probability-weighted, discounted) для оцінки зобов'язань за страховими контрактами [51].

Основними складовими страхових грошових потоків є:

1. Премії від страхувальників (inflows) – регулярні та одноразові платежі клієнтів за страховими договорами;
2. Платежі за збитками (claims outflows) – виплати страхового відшкодування, включаючи прямі виплати, резерви та витрати на врегулювання;
3. Перестрахувальні потоки – платежі перестраховикам (outflows) і повернення/відшкодування від перестраховиків (inflows);
4. Операційні витрати – комісії, виплати агенціям, адміністративні витрати;
5. Інвестиційні доходи та потоки – купівля/продаж цінних паперів, відсотки, дивіденди, накладні витрати на портфель;

6. Фінансові операції – виплати за боргом, емісія, виплата дивідендів [50].

Структура та динаміка грошових потоків істотно відрізняються між різними сегментами страхового ринку. Зокрема, компанії зі страхування життя характеризуються значними довгостроковими потоками страхових премій та інвестиційних надходжень, тоді як у сегменті майнового та відповідального страхування грошові потоки за виплатами є більш мінливими та схильними до коливань [53].

Грошові потоки є визначальним чинником ліквідності страховика, тобто його здатності своєчасно виконувати зобов'язання перед страхувальниками, зокрема щодо виплати збитків. Профіль грошових потоків також впливає на капітальну стійкість, оскільки показники платоспроможності (наприклад, в рамках Solvency II) залежать від очікуваних майбутніх відтоків і структури активів, які забезпечують покриття цих зобов'язань [55].

У страховому секторі існують специфічні ризики, що формують волатильність грошових потоків:

- сезонність надходжень премій,
- непередбачувані хвилі збитків, зокрема катастрофічних,
- коливання ринкової вартості інвестиційних портфелів.

Саме тому регулятори приділяють значну увагу відповідності строків активів і зобов'язань (asset–liability matching), аналізу розривів у дюрації та проведенню стрес-тестування грошових потоків. Недостатність грошових потоків або їхня невідповідність часовій структурі зобов'язань може створити ризик неплатоспроможності навіть у фінансово прибуткової компанії [50; 55].

Поняття грошових потоків у страховому бізнесі має як класичне, так і специфічне трактування. Класично грошовий потік – це рух коштів (inflows/outflows), що визначає ліквідність і платоспроможність. У страховому секторі грошові потоки набувають додаткових рис: вони включають потоки премій, виплати збитків, перестрахувальні взаємодії та інвестиційну діяльність, а також їх профіль за строками та волатильністю суттєво

відрізняється від інших секторів економіки.

Впровадження IFRS 17 ще більше посилило роль грошових потоків як базової одиниці вимірювання страхових зобов'язань (fulfilment cash flows, CSM), змістивши акцент аналітиків і керівників на прогнозування і управління майбутніми грошовими потоками. Одночасно, регулятори (EIOPA [50], OECD [48]) і наукові дослідження підкреслюють важливість інтеграції оцінки грошових потоків у ALM-процеси, стрес-тестування та капітальне планування.

Прогнозування страхових грошових потоків базується на поєднанні класичних актуарних моделей (резервування збитків, смертність, витрати, відмови від полісів) та сучасних машинних підходів, які підвищують точність оцінки ризиків, зокрема катастрофічних та ринкових. Водночас стрес-тестування стає ключовим елементом оцінки чутливості cash flows до шоків, що узгоджується з вимогами Solvency II та міжнародних регуляторних органів. Таким чином, наукова й професійна література демонструє послідовний рух до інтегрованих моделей, що поєднують фінансову математику, статистику та ML-алгоритми для формування надійної бази прогнозування.

Разом із тим управління грошовими потоками у страховому бізнесі стикається з низкою сутнісних викликів: високою невизначеністю майбутніх збитків, волатильністю ринкової вартості активів, складністю переходу на нові стандарти фінзвітності та ризиками ліквідності у періоди катастрофічних подій. Це підсилює значущість узгодження активів і зобов'язань, побудови сценарних моделей та формування буферів ліквідності.

З позиції системного підходу ефективне управління грошовими потоками повинно інтегруватися з політиками ALM, інвестиційними стратегіями, актуарним резервуванням та управлінням капіталом. Така інтеграція забезпечує не лише відповідність регуляторним вимогам, а й формує підґрунтя для стійкого зростання та конкурентоспроможності страхової компанії. Отже, грошові потоки у сучасній страховій справі набувають статусу не лише об'єкта обліку, а й стратегічного інструмента

управління ризиками та фінансовими результатами.

1.2 Характеристика грошових потоків страхової компанії від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності

Грошовий потік є відображенням процесу особливостей функціонування на страховому та фондовому ринку страхової організації. У процесі функціонування страхової організації на страховому ринку обсяг надходження коштів пов’язаний зі страховою діяльністю, тобто із просуванням страхових послуг на страховому ринку. Інвестиційна діяльність страхової організації характеризується рухом коштів на фондовому та фінансовому ринках (емісія акцій, облігацій, придбання різних фінансових інструментів; витрати, пов'язані з формуванням інвестиційного портфеля) [6].

Грошовий потік є динамічною кількістю відмінностей між отриманням та витратами фінансових ресурсів на певний період незалежно від джерел їх утворення [3].

Грошові потоки страхової компанії представляють фінансові потоки від поточної, інвестиційної та фінансової діяльності:

1. Поточна страхова діяльність (страхові премії, втрати, дохід, витрати та інші потоки коштів, пов'язані з операціями страхування, що відбивають поєднання страхування та перестрахування).

2. Інвестиційна діяльність (потік коштів, пов'язаний із купівлею та продажем цінних паперів, іпотеками під нерухомістю, нерухомістю та іншими інвестиційними активами).

3. Фінансова діяльність (покриває потік коштів, служачи випуску акцій та викупу раніше проданих акцій, отриманню кредитів та розрахунку боргів, виплаті дивідендів акціонерам).

Класифікація грошових потоків страхових організацій за видами діяльності наведена в табл.1.2.

Таблиця 1.2 – Класифікація грошових потоків страхових організацій за видами діяльності

Приплив	**Відтік**
Операційна (поточна страхова) діяльність	
Виручка за операціями страхування та страхування Виторг за операціями перестрахування Комісійні винагороди та тантьєми Надходження за регресними позовами Інші доходи	Страхові виплати Виплати за операціями перестрахування Оплата персоналу Фінансування запобіжних заходів Інші витрати
Фінансова діяльність	
Залучення позикових коштів, у тому числі шляхом випуску акцій Дивіденди та відсотки до отримання Фінансові вкладення компаньйонів Штрафи, пені, неустойки отримані та інші позареалізаційні доходи Інші доходи	Податкові платежі Погашення кредиторської заборгованості Дивіденди та відсотки до сплати Повернення фінансових вливань Штрафи, пені, неустойки сплачені та інші позареалізаційні витрати Інші витрати
Інвестиційна діяльність	
Виторг від реалізації основних засобів Продаж цінних паперів Продаж дочірніх компаній Доходи від об'єктів нерухомості Інші доходи	Вкладення в основні засоби Створення (купівля) дочірніх компаній (філій) Вкладення у цінні папери Інші витрати

Як бачимо з таблиці, операційні грошові потоки страховика формуються в процесі здійснення основної страхової діяльності: надходження страхових премій, виплати за збитками, виплати перестрахувальникам, комісійні агентам, операційні витрати (адміністративні, врегулювання претензій тощо). За типом і термінами вони сильно залежать від продуктового профілю: life-продукти генерують довгострокові стабільні преміальні потоки, P&C – короткострокові й більш волатильні. Для оцінки майбутніх операційних

потоків застосовують актуарні проекції, стохастичні резервні моделі та сценарне моделювання.

Ключовими факторами впливу на динаміку операційних грошових потоків є частота й середній розмір збитків, відмов від полісів, сезонність премій, якість перестрахування, операційна ефективність врегулювання збитків.

Інвестиційні грошові потоки страхової компанії пов’язані з управлінням портфелем активів: купівля та продаж цінних паперів, отримані відсотки та дивіденди, надходження від реалізації активів, витрати на придбання нерухомості або інших довгострокових вкладень. Інвестиційні потоки забезпечують ліквідність для виплат збитків і є джерелом доходності для life-портфелів.

Ключовими факторами впливу на динаміку інвестиційних грошових потоків є ринкові умови (рівень та динаміка процентних ставок, стан розвитку ринку капіталу), політика формування інвестиційного портфеля, вимоги регуляторів щодо припустимих активів.

Фінансові грошові потоки включають запозичення, погашення боргу, виплату дивідендів, залучення капіталу (емісія акцій) та платежі за фінансовими інструментами, що використовуються для управління ліквідністю і капіталом (repo, короткі кредити, випуск комерційних паперових інструментів). Для страховика ці потоки комунікують стратегію капіталу та реакцію на дефіцити ліквідності (наприклад, у періоди катастроф).

Ключовими факторами впливу на динаміку фінансових грошових потоків страхових компаній є доступність кредитних ринків, кредитний рейтинг компанії, структура капіталу, регуляторні обмеження на розподіл дивідендів.

Узагальнення особливостей управління грошовими потоками страхової компанії від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності наведено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Особливості управління грошовими потоками страхової компанії від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності

Показник / Тип cash flow	**Операційні грошові потоки**	**Інвестиційні грошові потоки**	**Фінансові грошові потоки**
1	**2**	**3**	**4**
Основні джерела / статті	Премії; виплати збитків; перестрахування; комісії; операційні витрати	Купівля/продаж облігацій, акцій; відсотки; дивіденди; реалізація активів	Кредити, repo, емісія боргових/акціонерних інструментів; виплати дивідендів
Часова структура	Короткострокова–середньострокова; залежить від продукту (P&C коротше, life довше)	Середньо–довгострокова; залежить від duration портфеля	Коротко–середньострокова; іноді довгострокова (бонд)
Волатильність	Висока для P&C; нижча – для life	Висока (ринкові шоки)	Помірна–висока, залежить від ринків капіталу
Ключові ризики	Катастрофи; сезонність премій; відмова від полісів; операційні помилки	Процентний; кредитний; ринковий ризик; продаж зі збитком	Ризик рефінансування; умовність ліній; вплив рейтингу

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4
Інструменти управління	Актуарне моделювання; перестрахування; резервування; покращення claim handling; удосконалення преміальної політики	ALM; duration matching; диверсифікація; хеджування процентного ризику; політики ліквідності	Лінії кредитування; емісія короткострокових інструментів; капітальні буфери
KPIs для контролю	Відношення збитків до премій; динаміка збитків за часом; чистий грошовий потік від операційної діяльності; зменшення незатребуваних премій	Доходність інвестицій; розрив між термінами активів і зобов'язань; порівняння фактичної та очікуваної доходності; коефіцієнт ліквідності	Співвідношення боргу та власного капіталу; покриття ліквідності; вартість залучення фінансування; час, необхідний для залучення коштів

Отже, грошові потоки страховика є мультиаспектною категорією, яка одночасно відображає операційну ефективність, інвестиційну політику і стратегію капіталу. У сучасних умовах (IFRS 17, Solvency II) акцент змістився з історичних прибутків на прогнозовані, ймовірнісно-зважені fulfilment cash flows. Це зумовлює необхідність більш глибокої інтеграції актуарних, фінансових і управлінських моделей.

Профіль грошових потоків радикально відрізняється між life і P&C бізнесом, відтак управлінські інструменти й пріоритети повинні бути адаптовані: life вимагає більше фокусу на інвестиційному менеджменті й довгостроковому ALM; P&C – на швидкому резервуванні, перестрахуванні і доступності ліквідності при хвилях збитків.

Синергетичне поєднання класичних актуарних методів (наприклад, chain-ladder та stochastic reserving) із методами машинного навчання (ML) дозволяє підвищити точність прогнозів грошових потоків від страхових виплат та краще враховувати складні нелінійні залежності, такі як катастрофічні події або кореляції ринкових шоків. Водночас впровадження

ML повинно супроводжуватися використанням пояснюваних моделей та контролем якості даних для забезпечення надійності прогнозів.

Управління ліквідністю та ризиками страхової компанії ґрунтується на ALM-процесах (asset-liability management) та стрес-тестуванні. Для забезпечення платоспроможності та зменшення ризику розбіжностей між активами й зобов'язаннями необхідно інтегрувати прогнози cash flows із ALM-процесами, застосовувати сценарне моделювання та стрес-тести. Такий системний підхід дозволяє мінімізувати ймовірність дефіциту ліквідності під час масових страхових виплат.

IFRS 17 та Solvency II виводять управління грошовими потоками страхової компанії на передній план прийняття управлінських рішень: оцінки зобов'язань, розкриття інформації, політики капіталу та дивідендів. Страховики, які інтегрували cash-flow-орієнтовані моделі в ALM та інвестиційну політику, отримують конкурентну перевагу у вигляді кращої прозорості ризиків і швидшої реакції на ринкові зміни.

Значна роль ефективного управління грошовими потоками в страхуванні визначається такими основними положеннями:

1. Грошові потоки, які проходять через страхові організації, є результатом прояву фінансово-економічних відносин та носять перерозподільний характер, обумовлені станом грошової системи держави і можуть на неї безпосередньо впливати через реалізацію накопичувальної функції страхування та інвестування тимчасово вільних коштів страховика у виробничий сектор економіки за допомогою інструментів фінансового ринку.

2. Грошові потоки знаходяться у взаємозв'язку та взаємозалежності з матеріальними та інформаційними потоками.

3. Грошові потоки обслуговують господарську діяльність страховика практично у всіх її аспектах: поточній, фінансовій, інвестиційної. Образно грошовий потік можна представити як систему «фінансово-економічного кровообігу» господарського організму підприємства. Ефективно організовані грошові потоки є визначальним чинником його фінансового стану,

передумовою досягнення високих кінцевих результатів господарської діяльності загалом.

4. Ефективне управління грошовими потоками підприємства забезпечує фінансову рівновагу у процесі його стратегічного розвитку. Темпи цього розвитку, фінансова стійкість значною мірою визначаються тим, наскільки різні види потоків коштів синхронізовані між собою за обсягами та у часі. Високий рівень такої синхронізації забезпечує суттєве прискорення реалізації стратегічних цілей розвитку страхової організації.

5. Раціональне формування грошових потоків сприяє підвищенню ритмічності здійснення операційного процесу. Водночас, ефективно організовані грошові потоки підприємства підвищують ритмічність здійснення операційного процесу, що забезпечує зростання накопиченого капіталу.

6. Ефективне управління грошовими потоками сприяє зниженню ризику неплатоспроможності страховика. Навіть у компаній, які успішно здійснюють господарську діяльність та генерують достатню суму прибутку, неплатоспроможність може виникати як наслідок незбалансованості різних видів грошових потоків у часі. Синхронізація надходження та виплат коштів, яка досягається в процесі управління грошовими потоками, дозволяє усунути цей чинник виникнення його неплатоспроможності.

7. Активні форми управління грошовими потоками дозволяють компанії отримувати додатковий прибуток, що генерується безпосередньо його фінансовими активами.

1.3 Підходи до організації управління грошовими потоками страхової компанії

Мета управління грошовими потоками страхової організації полягає в

забезпеченні фінансової рівноваги у процесі її функціонування на основі балансування обсягів надходжень та витрачання грошових коштів коштів та синхронізації їх у часі та просторі.

Стійкість страхової організації значною мірою визначається тим, наскільки притоки та відтоки коштів синхронізовані між собою. Складовими фінансової стійкості страховика є економічно обґрунтована тарифна політика, страхові резерви, достатні за обсягом для виконання зобов'язань за договорами страхування, співстрахування та перестрахування, власні кошти та перестрахування.

Виходячи із складових фінансової стійкості страховика, напрями впливу на його грошові потоки можуть бути наступними: збільшення статутного капіталу та інших власних коштів; приведення величини статутного капіталу у відповідність до вимог законодавства; збільшення обсягів вхідного грошового потоку за рахунок збільшення обсягу отримуваної страхової премії на основі нових або модифікованих страхових продуктів; оптимізація страхових продуктів виплат; економія витрат на ведення справи; формування страхових резервів відповідно до нормативно-правових документів; дотримання нормативного співвідношення між активами та зобов'язаннями страховика; зменшення дебіторської та кредиторської заборгованості [4].

Особливостями діяльності страховика, що впливають на структуру його фінансових ресурсів та грошові потоки, формування страхових резервів, інвестування власних коштів та коштів страхового фонду, і навіть принцип трансферу ризику. Існування даних особливостей обумовлює актуальність управління грошовими потоками страхової організації з метою забезпечення фінансової рівноваги у процесі її функціонування.

В табл. 1.4 систематизовано підходи українських та зарубіжних науковців до управління грошовими потоками страхових компаній із відповідною порівняльною таблицею та науковими висновками.

Таблиця 1.4 – Порівняльна характеристика підходів до управління

грошовими потоками страхових організацій

Автор	Країна / Регіон	Основна концепція управління грошовими потоками	Ключові інструменти та методи	Особливості застосування у страховій діяльності
1	2	3	4	5
І. Бланк [5]	Україна	Концепція оптимізації грошових потоків через балансування надходжень і витрат	Бюджетування, контроль ліквідності, фінансове прогнозування	Орієнтація на забезпечення платоспроможності страховика; акцент на короткостроковому фінансовому плануванні
Ганзюк С.М., Михайлова В.Є. [10]	Україна	Фінансова стійкість як основа управління потоками	Аналіз грошових розривів, резервування коштів	Підкреслюють важливість страхових резервів як інструменту стабілізації грошових потоків
Шубіта М. [55]	США	Підхід вартісно-орієнтованого управління (Value-Based Management)	Управління вільними грошовими потоками, дисконтування, оптимізація капіталу	Орієнтація на максимізацію ринкової вартості компанії; застосовується для великих страхових корпорацій
Гріглевич С., Манчіні Л., Мореллек І. [49]	Великобританія	Модель ризик-орієнтованого управління грошовими потоками	Stress-тестування, сценарне прогнозування, управління ризиками ліквідності	Використовується в рамках Solvency II; приділяється увага ризикам неплатоспроможності
Р. Мертон, Дж. Кампбелл [55]	США	Теорія фінансових потоків як елемент стратегічного ризик-менеджменту	Динамічне моделювання потоків, інтеграція з інвестиційними рішеннями	Застосовується для довгострокового планування та оптимізації інвестицій страхових резервів

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4	5
Шаповал Л., Колотій Ю. [42]	Україна	Контрциклічне управління грошовими потоками	Побудова антикризових моделей руху коштів	Орієнтовано на адаптацію до макроекономічної нестабільності та кризових умов
Європейська страхова асоціація (EIOPA) [50]	ЄС	Регуляторний підхід до управління потоками в межах Solvency II	Фінансове моделювання, оцінка активів і зобов'язань у динаміці	Забезпечує прозорість, контроль ризиків і капітальної адекватності страховиків

Аналіз теоретичних підходів українських і зарубіжних учених засвідчує, що управління грошовими потоками в страхових організаціях розвивається у двох взаємопов'язаних напрямах: традиційному фінансово-аналітичному та ризик-орієнтованому стратегічному.

Українські дослідники (І. Бланк [5], С. Ганзюк, В. Михайлова [10], Л. Шаповал, Ю. Колотій [42]) зосереджуються переважно на забезпеченні ліквідності та платоспроможності, використовуючи інструменти бюджетування, планування й аналізу руху коштів у короткостроковій перспективі. Їхні підходи мають практичний характер і відповідають умовам нестабільного економічного середовища України, проте недостатньо враховують стратегічний вимір управління потоками у зв'язку з ризиками.

Зарубіжні вчені (Шубіта М. [55], Гріглевич С., Манчіні Л., Мореллек І. [49]) акцентують увагу на вартісно-орієнтованому управлінні (VBM) та інтеграції управління потоками з ризик-менеджментом. Вони розглядають грошові потоки як інструмент підвищення вартості компанії, з урахуванням факторів ринкової нестабільності, регуляторних вимог (Solvency II) і макроекономічних коливань.

Для забезпечення ефективного управління грошовими потоками доцільно здійснювати їх класифікацію за різними ознаками, методичний підхід до якої найдокладніше висвітлено у роботах І.А. Бланк (табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Класифікація грошових потоків

Класифікаційна ознака	**Види грошових потоків**
За спрямованістю руху грошових коштів	– позитивний (приплив грошових коштів): – негативний (відтік грошових коштів):
За методом обчислення обсягу	– валовий грошовий потік – чистий грошовий потік
За видами діяльності	– від поточної діяльності – від інвестиційної діяльності – від фінансової діяльності
За рівнем достатності обсягу	- надлишковий грошовий потік, – дефіцитний грошовий потік
По безперервності формування	- дискретний грошовий потік – регулярні грошові потоки
За періодом часу	– короткострокові грошові потоки (до року) – довгострокові грошові потоки (понад року)
Залежно від того, коли надходять кошти	– пренумерандо – постнумерандо
За видами використовуваних валют	– грошові потоки у національній валюті; – грошові потоки в іноземній валюті.
За законністю здійснення	– легальний грошовий потік, – нелегальний грошовий потік

Джерело: [5]

Крім вищезгаданої класифікації, можна запропонувати також розподіл негативних грошових потоків на відтоки, які у майбутньому дозволять отримати економічну вигоду (відтоки, пов'язані з оплатою товарів і послуг, що купуються, для виробництва продукції, придбанням інвестиційної власності), та відтоки, які не призводять до отримання економічної вигоди (відтоки,

пов'язані зі сплатою штрафів). Така класифікація може використовуватись при прогнозуванні та планування грошових потоків.

Також можна запропонувати поділ потоків на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх потоків відносяться потоки коштів між структурними підрозділами, потоки, що обслуговують відносини з персоналом та засновниками. До зовнішніх грошових потоків можна віднести грошові потоки з платежів до бюджету та позабюджетних фондів, грошові потоки, пов'язані з придбанням товарно-матеріальних цінностей, реалізацією продукції споживачеві.

Можлива і класифікація грошових потоків за ознакою можливості передбачення на передбачувані та непередбачувані. До передбачуваних потоків можна віднести потоки, пов'язані з придбанням ресурсів, необхідних для надання страхових послуг, в результаті реалізації яких буде отримано виторг, а також потоки, пов'язані зі сплатою податків. Непередбачувані потоки коштів включають, наприклад, потоки, пов'язані з ліквідацією надзвичайних ситуацій.

Можна також поділити грошові потоки за рівнем ризикованості на грошові потоки, пов'язані з ризикованою діяльністю (наприклад, з реалізацією інвестиційних проектів, вкладення коштів у нові види діяльності), та грошові потоки, не пов'язані із ризикованою діяльністю.

Класифікація грошових потоків за різними ознаками використовується під час аналізу грошових потоків. Аналіз грошових потоків є важливим елементом управління підприємством, оскільки від обсягів і швидкості руху грошового обороту, ефективності управління залежать платоспроможність та ліквідність підприємства. Основною метою аналізу грошових потоків є виявлення рівня достатності грошових коштів, необхідних для нормального функціонування страхової компанії та визначення ефективності та інтенсивності їх використання у процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

В аналізі грошових потоків виділяють два методи: прямий і непрямий.

При прямому методі аналізу відтоки та притоки за видами діяльності відображаються у сумах, що реально надійшли до каси та на рахунки підприємства. Прямим методом розраховуються показники форми № 3 річної бухгалтерської звітності «Звіт про рух коштів».

Грошовий потік на кінець періоду визначається як різниця між усіма притоками коштів на підприємстві за трьома видами діяльності та їх відтоками. Залишок коштів на кінець періоду визначається як їх залишок на початок періоду з урахуванням потоку коштів за даний період.

Непрямий метод аналізу кращий для аналітичних цілей, оскільки дозволяє визначити відхилення фінансового результату від чистого грошового потоку. При непрямому методі основою розрахунку є нерозподілений прибуток, а також зміни активів та пасивів страхової компанії.

Обидва способи мають як переваги, так і недоліки, які представлені у табл. 1.6.

Таблиця 1.6 – Переваги та недоліки методів аналізу грошових потоків

Спосіб	**Переваги**	**Недоліки**
1	**2**	**3**
Прямий метод	дозволяє визначити основні джерела надходжень та виплат, що допомагає сконцентрувати увагу на найбільш значних джерел надходження та вибуття коштів;	не встановлює залежність між виручкою та обсягом виробництва, може використовуватися при прийнятті оперативних управлінських рішень для забезпечення достатності коштів при здійснення платежів за поточною діяльності; дозволяє використовувати дані для прогнозування грошових потоків не встановлює залежності між отриманим прибутком (збитком) та величиною чистого грошового потоку, не дозволяє виявити причини зміни залишку грошових коштів.

Продовження табл. 1.6

1	2	3
Непрямий метод	наочно показує взаємозв'язок чистого фінансового потоку та чистого фінансового результату; дозволяє простежити напрямки використання отриманих коштів; за допомогою даного методу можна виявити проблеми у діяльності підприємства, які призводять до відволікання коштів з обороту, та визначити шляхи вирішення цих проблем.	є дуже трудомістким і вимагає його проведення на даних не тільки з офіційної фінансової звітності, а також внутрішніх документів, що ускладнює його здійснення для зовнішніх користувачів.

Українськими страховими компаніями, зазвичай, використовується прямий метод аналізу, що використовується при складанні звіту про рух грошових коштів. Однак, як видно з табл. 1.6, з аналітичною метою доцільно використовувати опосередкований метод, тому можна порекомендувати страховим компаніям поряд із складанням звіту про рух грошових коштів прямим методом у межах обов'язкової бухгалтерської звітності, а також складати звіт про рух коштів непрямим способом для управлінських цілей.

Таким чином, діяльність страхової компанії неможлива без руху коштів, а ефективність цієї діяльності залежить від здатності підприємства генерувати та акумулювати грошові засоби, безперервності їх руху та ефективного використання.

Ефективне управління грошовими потоками сприяє досягненню головної мети будь-якої страхової компанії – максимізації прибутку.

Управління грошовими потоками страхової компанії можна розділити на кілька основних етапів, які включають різноманітні методи, що обираються залежно від поставлених цілей і завдань фінансового менеджменту

страховика.

Система управління грошовими потоками страхової компанії включає [2]:

1. Аналіз обсягів та складу грошових потоків. На цьому етапі проводять прямий та непрямий аналіз руху грошових коштів із використанням горизонтальних і вертикальних методів оцінки. Для страховика це дозволяє оцінити ефективність операційної діяльності (premium inflows, claims outflows), інвестиційної активності та фінансових потоків, пов'язаних із капіталом. Аналіз допомагає виявити сильні та слабкі сторони менеджменту: як формуються страхові резерви, чи достатні кошти для покриття зобов'язань перед страхувальниками, чи оптимально розподіляються ресурси між операційною діяльністю та інвестиціями, і наскільки компанія здатна забезпечувати рентабельну діяльність.

2. Коефіцієнтний аналіз. Використовується розрахунок відносних показників (коефіцієнтів), що можна розділити на п'ять груп:

Група 1 – ефективність операційної діяльності: співвідношення премій та чистого прибутку, що дозволяє оцінити, наскільки прибуткова операційна діяльність страховика.

Група 2 – інвестиційна активність: співвідношення капітальних витрат та інвестицій з наявними грошовими коштами, що дає змогу оцінити можливості компанії інвестувати або виплачувати дивіденди.

Група 3 – платоспроможність: співвідношення зобов'язань (claims payables, reinsurance payables) до доступних грошових коштів, що дозволяє оцінити здатність виконувати зобов'язання перед клієнтами та регуляторами.

Група 4 – рентабельність і ліквідність: показники ефективності використання грошових потоків, включаючи співвідношення inflows/outflows для оцінки достатності коштів у короткостроковому періоді.

Група 5 – структура потоків: співвідношення різних видів потоків (операційні, інвестиційні, фінансові) для оцінки збалансованості та стабільності грошових ресурсів страхової компанії.

3. Факторний аналіз. Дозволяє вивчати взаємозв'язок між різними показниками, наприклад, між рівнем премій, розміром страхових виплат і доходами від інвестицій. За допомогою цього методу можна прогнозувати динаміку cash flows, визначати оптимальні потоки коштів та підбирати стратегії, що забезпечують максимізацію фінансових результатів компанії.

4. Планування та прогнозування. Цей етап передбачає побудову прогнозних моделей, сценарне планування та оцінку майбутніх грошових потоків, включаючи премії, виплати збитків, інвестиційні доходи та витрати на управління. Планування дозволяє прогнозувати достатність коштів для виконання зобов'язань, оптимізувати резерви та інвестиційні рішення, а також формувати системи заходів для досягнення бажаних фінансових результатів страховика.

Впровадження комплексної системи управління грошовими потоками дозволяє страховій компанії:

- підвищити ефективність операційної та інвестиційної діяльності;
- забезпечити платоспроможність та ліквідність у коротко- і довгостроковій перспективі;
- виявляти слабкі та сильні сторони фінансового менеджменту;
- планувати та прогнозувати рух коштів з урахуванням ризиків і регуляторних вимог;
- оптимізувати структуру потоків для досягнення стратегічних цілей компанії.

Таким чином, ефективна модель управління грошовими потоками страхової компанії в умовах воєнного та післявоєнного відновлення має поєднувати:

- аналітичну точність українських моделей (контроль ліквідності, балансування потоків),
- ризик-орієнтовані інструменти міжнародних систем (стрес-тестування, динамічне прогнозування, інтеграція з інвестиційною стратегією).

Комплексне поєднання цих підходів дозволить українським страховим

компаніям не лише підтримати стабільність у кризових умовах, а й сформувати стійку основу для довгострокового фінансового зростання, підвищення довіри клієнтів і відповідності європейським стандартам страхового ринку.

РОЗДІЛ 2
ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

2.1 Методи оцінки грошових потоків страхової компанії

Дослідження грошових потоків може здійснюватися за різними підходами та напрямами, проте їх сутність зводиться до певної послідовності аналітичних дій. У процесі опрацювання наукових джерел встановлено, що дослідники пропонують різні підходи до структурування етапів аналізу грошових потоків (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Систематизація підходів до аналізу грошових потоків страхових компаній

Автор	Методика оцінки та аналізу грошових потоків
1	2
Лігоненко Л.О. [20]	аналіз обсягу та динаміки грошових потоків; аналіз джерел формування грошових коштів; аналіз напрямів використання грошових коштів: оцінка структури вихідного грошового потоку за видами діяльності та ранжирування окремих напрямів використання; аналіз рівномірності грошових потоків; аналіз збалансованості грошових потоків; аналіз синхронності грошових потоків; аналіз ліквідності грошових потоків; аналіз факторів, що визначають стан грошових потоків; аналіз ефективності управління грошовими потоками.

Продовження табл. 2.1

1	2
Поддєрьогін А. М. [25]	горизонтальний (часовий) аналіз; вертикальний (структурний) аналіз; трендовий аналіз; аналіз відносних показників (коефіцієнтів); порівняльний аналіз; факторний аналіз
Ганзюк С.М., Михайлова В.Є. [10]	Динаміка залишків грошових коштів; Динаміка грошових потоків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, чистий рух грошових коштів компанії за трьома видами діяльності та її щорічні відхилення, аналіз ефективності використання грошових потоків.

На нашу думку, усі запропоновані науковцями підходи до аналізу грошових потоків страхової компанії спрямовані на всебічну оцінку їх складу, динаміки, структури, якості, достатності та ефективності використання, а також на визначення впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на їх зміни. Комплексний підхід до аналізу передбачає не лише дослідження фінансових результатів, а й виявлення причинно-наслідкових зв’язків між окремими елементами руху коштів, що дозволяє оцінити фінансову стабільність суб’єкта господарювання та ефективність його фінансової політики.

Водночас, узагальнення наявних підходів дає змогу виокремити три ключові етапи, які охоплюють увесь аналітичний процес.

Перший – підготовчий етап – передбачає добір та систематизацію інформаційних джерел, що містять дані про операції з руху грошових коштів підприємства, включно з фінансовою, статистичною та управлінською звітністю. На цьому етапі формується інформаційна база, визначаються критерії оцінювання та інструменти аналітичного дослідження.

Другий – аналітичний (основний) етап – охоплює безпосереднє вивчення показників обсягів, динаміки, структури та ефективності використання грошових ресурсів. Саме на цьому етапі проводиться

комплексна оцінка стану грошових потоків, виявляються тенденції, резерви підвищення ліквідності та платоспроможності, а також визначаються проблемні аспекти управління фінансовими ресурсами.

Третій – заключний етап – спрямований на узагальнення результатів аналізу, формування висновків щодо ефективності руху грошових потоків і розроблення рекомендацій для підвищення фінансової стабільності підприємства. До цього етапу також належить прогнозування майбутніх грошових потоків, моделювання альтернативних управлінських рішень та оцінка їхнього впливу на фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Основними джерелами інформації для проведення аналітичних процедур виступає офіційна фінансова звітність підприємства, зокрема: «Звіт про рух грошових коштів», «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», а також «Примітки до фінансової звітності». Інформаційне забезпечення процесу аналізу повинно бути структурованим відповідно до цілей дослідження грошових потоків, а саме – забезпечувати можливість:

– визначення рівня достатності коштів, необхідних для безперервного функціонування підприємства;

– оцінки ефективності та інтенсивності використання грошових ресурсів у процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;

– дослідження впливу факторів, які формують дисбаланс між припливом і відтоком коштів;

– прогнозування синхронізації грошових потоків у часовому та обсяговому вимірах для забезпечення поточної та перспективної платоспроможності.

Особливе значення серед джерел інформації має «Звіт про рух грошових коштів», який є ключовим інструментом для прийняття управлінських рішень. Для керівництва підприємства цей звіт є основою для визначення можливостей фінансування діяльності, оцінки ліквідності, визначення потенціалу інвестиційного розвитку та оцінки здатності

виконувати коротко- й довгострокові зобов’язання. Як зазначає [2], використання цього звіту дозволяє не лише визначити, чи має підприємство достатньо ресурсів для здійснення поточних платежів, але й прогнозувати фінансову стійкість у середньо- та довгостроковій перспективі.

До переваг застосування інформації зі звіту про рух грошових коштів у процесі фінансового аналізу належать [11]:

1. Визначення структури фінансування різних видів діяльності підприємства, а саме співвідношення між власними та позиковими джерелами коштів;

2. Оцінка рівня залежності підприємства від зовнішніх фінансових ресурсів при здійсненні операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;

3. Виявлення можливостей формування грошових резервів, які забезпечують фінансову гнучкість та зниження ризику неплатоспроможності;

4. Аналіз рівня платоспроможності підприємства та прогнозування його на майбутні періоди на основі тенденцій руху коштів;

5. Планування інвестиційної та фінансової політики, що базується на достовірних даних щодо реального руху грошових потоків.

Отже, звіт про рух грошових коштів є не лише інструментом відображення минулих операцій, але й ефективним аналітичним інструментом для прогнозування фінансових результатів та формування стратегії розвитку підприємства. Його використання дозволяє забезпечити прозорість фінансових процесів, підвищити рівень управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію структури грошових потоків, а також зміцнити фінансову стійкість і конкурентоспроможність суб’єкта господарювання.

Комплексне дослідження грошових потоків підприємства передбачає системний підхід, що охоплює послідовну реалізацію декількох видів аналітичних процедур. Зокрема, доцільно виділяти чотири основні напрями: ознайомчий, горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний та факторний аналіз. Такий підхід забезпечує повноту, глибину та об’єктивність оцінки фінансового стану суб’єкта господарювання.

Коефіцієнтний аналіз виступає ключовим елементом системи оцінювання грошових потоків, оскільки використання відносних показників дозволяє отримати якісну характеристику фінансової діяльності підприємства. Цей метод забезпечує можливість оцінити ефективність використання грошових ресурсів, виявити закономірності та тенденції у зміні показників, а також визначити сильні й слабкі сторони управління фінансами. Його основна перевага полягає у можливості порівняння динаміки показників у часі, що дає змогу своєчасно виявляти ризики та формувати заходи для оптимізації управлінських рішень у сфері фінансового менеджменту [1].

У науковій літературі [21] наголошується, що при проведенні коефіцієнтного аналізу доцільно використовувати три основні групи показників:

1. Показники якості грошових потоків, які відображають стабільність і збалансованість грошових надходжень;
2. Показники результативності використання коштів, що характеризують ефективність фінансових операцій;
3. Показники ліквідності та платоспроможності, розраховані на основі даних про грошові потоки підприємства.

Інформаційною базою для здійснення такого аналізу виступають дані бухгалтерського обліку, зокрема: оборотно-сальдові відомості по рахунках руху грошових коштів, дебіторської і кредиторської заборгованості, бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати та звіт про рух грошових коштів [11].

Важливим аспектом є динамічний підхід до оцінювання фінансових коефіцієнтів, який передбачає аналіз змін показників у часі, визначення темпів зростання або зниження, а також виявлення тенденцій у русі грошових потоків. Такий підхід дає змогу сформувати висновки щодо ефективності управління фінансовими ресурсами та визначити напрями удосконалення управлінських стратегій.

Факторний аналіз займає особливе місце у системі дослідження

грошових потоків, оскільки дає змогу кількісно оцінити вплив різних чинників – як зовнішніх, так і внутрішніх – на динаміку фінансових показників. Метою цього виду аналізу є встановлення причинно-наслідкових зв’язків між змінами в обсягах доходів, витрат, ліквідності та рентабельності підприємства. Факторний аналіз може бути детермінованим (з чітко визначеними залежностями між змінними) або стохастичним (з урахуванням імовірнісного характеру впливів) [23].

Одним із ключових напрямів факторного аналізу є оцінювання впливу окремих факторів на зміну коефіцієнта рентабельності позитивного грошового потоку від операційної діяльності. За допомогою факторного моделювання розробляються прогнозні та оптимізаційні показники, що визначають очікувану ефективність управління грошовими потоками при різних сценаріях розвитку підприємства. Це дозволяє забезпечити баланс між прибутковістю та рівнем фінансового ризику [23].

Варто зазначити, що грошові потоки підприємства мають багатокомпонентну структуру, оскільки охоплюють різні напрями діяльності – операційну, інвестиційну та фінансову. Тому у процесі аналізу важливо розглядати вхідні та вихідні потоки коштів у взаємозв’язку, що дозволяє визначити реальний фінансовий потенціал підприємства, а також рівень його фінансової гнучкості [3].

Результати комплексного аналізу грошових потоків узагальнюються в аналітичних таблицях та графічних моделях (табл. 2.2), які відображають структуру, динаміку та фактори впливу на фінансові результати діяльності.

Такий підхід забезпечує формування обґрунтованих висновків щодо якості управління фінансовими ресурсами та розроблення стратегічних напрямів їх оптимізації.

Таблиця 2.2 – Комплексний аналіз грошових потоків [21]

Напрямок аналізу	**Показники коефіцієнтного аналізу грошових потоків**
1	**2**
Показники якості грошових потоків підприємств	– коефіцієнт «якості» чистого грошового потоку; – коефіцієнт кореляції вхідного та вихідного грошових потоків; – сума від'ємного грошового потоку на одиницю власного капіталу; – коефіцієнт фінансування інвестиційної діяльності у процесі операційної; – коефіцієнт внутрішнього фінансування інвестиційної діяльності; – коефіцієнт зовнішнього фінансування інвестиційної діяльності; – коефіцієнт співвідношення фінансового результату до оподаткування та чистого грошового потоку від операційної діяльності; – коефіцієнт синхронності надходження та витрат грошових коштів; – показник рівномірності над ходження грошових коштів; – показник рівномірності витрат грошових коштів; – ступінь регулярності позитивного грошового потоку; – питома вага чистого грошового потоку від операційної діяльності в загальному чистому грошовому потоці; – питома вага операційного грошового потоку від основної (неосновної) діяльності в загальному операційному грошовому потоці підприємства; – питома вага інвестиційного грошового потоку в загальному грошовому потоці підприємства; – питома вага фінансового грошового потоку в загальному грошовому потоці підприємства

Продовження табл. 2.2

1	2
Показники результа-тивності викори-стання грошових коштів	–коефіцієнт ефективності грошового потоку; –коефіцієнт рентабельності грошових потоків; –коефіцієнт грошової віддачі доходу за операційною діяльністю; –коефіцієнт грошової віддачі власного капіталу в процесі операційної діяльності; –коефіцієнт грошової віддачі активів підприємства у процесі операційної діяльності; –коефіцієнт грошової продуктивності фінансового результату від операційноїдіяльності; –коефіцієнт покриття заборгованості чистим грошовим потоком із операційноїдіяльності; –коефіцієнт співвідношення чистого грошового потоку та вхідного грошового потоку; –коефіцієнт грошової віддачі інвестиційного капіталу в процесі операційноїдіяльності
Показники ліквідності та плато-спроможності	–коефіцієнт ліквідності сукупного грошового потоку; –коефіцієнт ліквідності операційного грошового потоку; –коефіцієнт ліквідності інвестиційного грошового потоку; –коефіцієнт ліквідності фінансового грошового потоку; –коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку; –коефіцієнт грошового покриття виплат за відсотками; –коефіцієнт грошового покриття поточних зобов’язань; –коефіцієнт грошового покриття зобов’язань; –ступінь покриття прострочених зобов’язань чистим грошовим потоком;

	–коефіцієнт перспективного виконання зобов'язань; –ступінь покриття стабільного вихідного грошового потоку від операційної діяльності гарантованим позитивним грошовим потоком від операційної діяльності.

Систематичне управління грошовими потоками у страховій компанії з використанням аналізу обсягів, коефіцієнтного та факторного аналізу, а також прогнозування, дозволяє не лише контролювати поточну ліквідність, але й забезпечувати стратегічне планування капіталу та резервів. Формалізація розрахунків через KPI та коефіцієнти дозволяє оцінити ефективність операційної та інвестиційної діяльності, виявити ризики дефіциту коштів і оптимізувати структуру потоків. Впровадження такої системи підвищує платоспроможність, рентабельність і стабільність фінансових результатів страхової компанії, водночас забезпечуючи прозорість для регуляторів і інвесторів.

Отже, методику аналізу грошових потоків страхової компанії можна представити у вигляді табл. 2.3.

Комплексна методика управління грошовими потоками страхової компанії поєднує кілька взаємопов’язаних підходів: аналіз обсягів і складу потоків, коефіцієнтний аналіз, факторний аналіз та планування/прогнозування. Такий системний підхід дозволяє:

- оцінити операційну ефективність страхової компанії через співвідношення премій, виплат та чистого прибутку;
- забезпечити платоспроможність і ліквідність, аналізуючи співвідношення зобов’язань до наявних коштів та прогнозуючи ліквідні розриви;
- виявити ключові драйвери ризику та доходу шляхом факторного аналізу та чутливості грошових потоків до змін премій, claims та інвестицій;
- оптимізувати фінансові ресурси, прогнозуючи майбутні inflows/outflows, оцінюючи адекватність резервів та плануючи інвестиції;

– підвищити стратегічну ефективність, оцінюючи ROI від ініціатив управління грошовими потоками та забезпечуючи досягнення довгострокових цілей компанії.

Таблиця 2.3 – Методика аналізу грошових потоків страхової компанії

Етап	Мета	Основні показники	Формули розрахунків	Особливості для страхової компанії
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Аналіз обсягів та складу грошових потоків	Виявлення структури надходжень та витрат, оцінка ефективності управління	Надходження від премій, Виплати за збитками, Доходи від інвестицій, Операційні витрати	- Чистий рух коштів = Надходження − Витрати - Вертикальний аналіз = (Стаття / Загальний обсяг потоків) × 100% - Горизонтальний аналіз = (Поточний період − Попередній період) / Попередній × 100%	Дозволяє оцінити платоспроможність, ефективність формування резервів, відповідність ресурсів стратегічним цілям
Коефіцієнтний аналіз	Оцінка фінансової стійкості, інвестиційної та операційної ефективності	Рентабельність власного капіталу, Платоспроможність, Покриття грошових потоків, Співвідношення зобов’язань та капіталу, Ліквідність	- Ефективність операційної діяльності = Чистий прибуток / Надходження від премій × 100% - Інвестиційна ефективність = Доходи від інвестицій / Витрати на інвестиції × 100% - Платоспроможність = Грошові кошти / Зобов’язання ×	Дозволяє оцінити здатність страхової компанії генерувати доходи, інвестувати та виконувати зобов’язання

			100% - Рентабельність грошових потоків = Чистий рух коштів / Загальні витрати × 100%	
Факторний аналіз	Виявлення взаємозв'язків між показниками, прогнозування ризиків та доходів	Кореляція премій, виплат та доходів від інвестицій	Чутливість грошового потоку = Зміна чистого руху коштів / Зміна фактору (наприклад, премії, виплати)	Дозволяє прогнозувати вплив змін премій, виплат та інвестицій на загальні грошові потоки; виявляє ключові драйвери ризику та доходу
Планування та прогнозування	Формування сценаріїв майбутніх потоків, оптимізація резервів і ліквідності	Прогнозовані надходження/витрати, Адекватність резервів, Ліквідність	- Прогнозований чистий рух коштів = Σ (Очікувані премії − Очікувані виплати + Очікувані доходи від інвестицій − Очікувані витрати) - Адекватність резервів = Прогнозовані виплати − Поточні резерви - Ліквідний розрив = Надходження коштів − Витрати коштів за період	Дозволяє планувати виконання зобов'язань, оптимізувати резерви та інвестиційні рішення; враховує ризики та регуляторні вимоги
Висновок / стратегічний ефект	Оцінка ефективності управління грошовими потоками, підвищення фінансової	Показник ефективності інвестицій, Рентабельність власного капіталу, Платоспроможність, Покриття	Ефективність від управління грошовими потоками = (Чистий ефект від оптимізації − Витрати) /	Дозволяє оцінити ефективність комплексного управління, забезпечити ліквідність та підтримувати

	стабільності	грошових потоків	Витрати × 100%	стратегічні цілі страховика

Таким чином, інтеграція кількісного аналізу, прогнозування та факторного моделювання забезпечує страховій компанії системний, прозорий та ефективний механізм управління грошовими потоками, що підвищує її фінансову стійкість, конкурентоспроможність і можливість виконувати зобов'язання перед страхувальниками та регуляторами.Таким чином, проведення комплексного аналізу грошових потоків у поєднанні з факторним моделюванням є важливим інструментом для прийняття ефективних управлінських рішень, підвищення платоспроможності підприємства, покращення фінансової стійкості та забезпечення сталого розвитку у довгостроковій перспективі [24]

Таким чином, процес аналізу грошових потоків доцільно розглядати як багаторівневу систему дослідження, що поєднує інформаційно-аналітичну підготовку, оцінку поточного стану та стратегічне прогнозування фінансових результатів діяльності страхової компанії.

2.2 Аналіз обсягу та структури грошових потоків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності страхової компанії

Страхова компанія ПрАТ «ВУСО» – це українська страхова компанія, створена в 2001 році. Незалежне видання Форіншурер внесло СК VUSO в ТОП-10 вітчизняних страхових компаній. За минулий календарний рік зайняла 3-е місце в області туристичного страхування і протягом чотирьох років поспіль отримує всеукраїнську нагороду в сфері фінансів і страхування «Фінансовий Оскар». За версією міжнародного клубу «Банкір» була відзначена в 2019 році як компанія «З високою якістю обслуговування клієнтів» [34].

Компанія позиціонує себе як компанія ефективного впровадження Інтернет-обслуговування клієнтів. Ви можете замовити будь-який вид страхування, не виходячи з офісу або будинку. 50% полісів компанія продає своїм клієнтам (фізичним і юридичним особам) через Інтернет.

За перше півріччя 2025 р. ПрАТ «ВУСО» зібрала валових страхових премій 2,129 млрд грн, що на 52,6% більше, ніж за аналогічний період 2024-го. Чисті премії виросли до ~1,886 млрд грн, а чисті зароблені – до ~1,764 млрд грн. За 9 місяців 2025 року компанія зібрала ~3,728 млрд грн валових премій (зростання майже на 49,5% порівняно з 2024), з яких чистими – ~2,884 млрд грн (зростання на 43,2%). Виплати за страховими випадками за 9 місяців склали 1,227 млрд грн, що на ~18,2% більше, ніж за аналогічний період попереднього року. За цей період фінансовий результат від операційної діяльності становив 267,9 млн грн (зростання на + 45,8%), а чистий прибуток – 201,1 млн грн, що у 2,14 рази перевищує показник за аналогічний період 2024.Активи компанії в два рази перевершують страхові резерви, що дає можливість забезпечувати всі страхові випадки незалежно від суми витрат. У 80% випадків, виплати по КАСКО відбуваються протягом семи днів після подачі документів до страхової, що дає можливість компанії ПрАТ «ВУСО» отримувати відмінні відгуки від своїх клієнтів.

Рейтинговий комітет РА «Стандарт-Рейтинг» прийняла рішення про присвоєння кредитного рейтингу / рейтингу фінансової стійкості (надійності) страховика Приватного акціонерного товариства «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ВУСО» за національною шкалою на рівні uaAA. Страховик з рейтингом uaAA характеризується дуже високою фінансовою стійкістю в порівнянні з іншими українськими страховиками.

Управління діяльністю ПрАТ «ВУСО» входить в обов’язки Спостережної Ради, Загальних зборів акціонерів та Ревізійної комісії, яким підзвітні відділ з розвитку, відділ з продажу, відділ з андерайтингу, відділ зі страхування, відділ з фінансів, відділ з перестрахування та відділ з врегулювання збитків.

Детально організаційну схему правління ПрАТ «ВУСО» наведено в Додатку В.

Перевагами послуг страхової компанії «ВУСО» є:

- широкий вибір страхових продуктів;
- індивідуальний підхід до кожного клієнта;
- розгалужена мережа філій та агентів;
- фінансова стабільність, забезпечена Віденською страховою групою (Vienna Insurance Group);
- цілодобова підтримка клієнтів співробітниками власного Контакт-центру;
- система знижок та бонусів для постійних клієнтів та для клієнтів, що укладають одночасно декілька договорів страхування.

В якості додаткових можливостей, які отримують клієнти АТ «Страхова компанія «ВУСО» є цілодобова підтримка клієнтів компанії, можливість виклику агентів, служби евакуації, медичних агентів на місце страхового випадку.

Крім того, в АТ «Страхова компанія «ВУСО» широко застосовується система бонусів та знижок в якості маркетингових заходів з залучення нових та утримання існуючих клієнтів компанії.

Головний офіс компанії ПрАТ «ВУСО» розташований в місті Київ. Крім цього, по країні функціонує понад 30-ти регіональних представництв, адреси яких можна дізнатися на офіційному сайті компанії https://vuso.ua.

Тут же можна купити в онлайн-режимі страховий поліс ОСАГО, туристичний і Зелену карту, активувати його або дізнатися інші подробиці, отримати відповіді на питання.

Далі дослідимо обсяги реалізації страхових послуг компанією за період 2020 – 2024 рр. в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Реалізація страхових послуг ПрАТ «СК «ВУСО» за 2020 – 2024 рр.

Види послуг	**Сума, тис. грн**					**Структура, %**				
	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Страхування транспорту	75745,6	76626,9	92604,5	103923	115866	48,5	45,4	45,3	48,3	43
Страхування медичних витрат	20927,6	27680,2	30050,5	26895,3	36376,6	13,4	16,4	14,7	12,5	13,5
Страхування відповідальності	4997,6	5738,58	4701,77	4948,73	14820,1	3,2	3,4	2,3	2,3	5,5
Майнове страхування	37950,9	44727,2	38636,3	36577,6	53891,3	24,3	26,5	18,9	17	20
Страхування вантажів	7808,8	5907,36	12674,3	13124,9	13472,8	5	3,5	6,2	6,1	5
Страхування від нещасних випадків	7965,0	6076,14	22895,6	26895,3	30987,5	5,1	3,6	11,2	12,5	11,5
Страхування за кордоном	780,9	2025,38	2861,95	2797,11	4041,85	0,5	1,2	1,4	1,3	1,5
Усього	156176,4	168781,7	204424,9	215162,3	269456,6	100	100	100	100	100

Отже, як видно з табл. 2.3, найбільшу питому вагу в загальному обсязі реалізованих послуг СК становлять послуги зі страхування автотранспорту, що складають 48,5% в 2020 р., 45,4% в 2021 р., 45,3% в 2022 р., 48,3% в 2023 р. та в 2024 р. 43%. Значну частку в обсязі наданих послуг СК має майнове страхування, що протягом аналізованого періоду становить в межах 17% – 24,3% за роками. Значно зросла частка страхування від нещасних випадків з 5,1% в 2020 р. до 11,5% в 2024 р.

Таким чином, за результатами табл. 2.3 робимо висновок про загальне розширення діяльності СК, оскільки спостерігається стійка тенденція до росту обсягів реалізованих страхових послуг компанією за період з 2020 по 2024 рр. з 156176,4 тис. грн.. до 269456,6 тис. грн, що є позитивною тенденцією та характеризує аналізовану СК як успішну на ринку страхових послуг України.

Останнім часом в галузі страхування АТ «Страхова компанія «ВУСО» почала також використовувати «технології майбутнього» - страхування в мережі Інтернет. Система on-line в нашій державі лише на етапі становлення, а інструментами передачі інформації і надалі залишаються особисті контакти, телефон, пошта, факс та e-mail. Зважаючи на те, що питома вага продажу страхових продуктів через Інтернет є незначною, доцільніше розглядати Інтернет-страхування як додатковий сервіс для клієнтів. Серед причин, що стримують розвиток Інтернет-страхування в Україні виділено: технічні, економічні, психологічні.

АТ «Страхова компанія «ВУСО» здійснює сегментацію ринку за критерієм статусу споживача: фізичні та юридичні особи. Для кожного сегменту застосовували окремий підхід. Цей поділ приносив досить позитивні результати діяльності компанії. Але зростання конкурентної боротьби на ринку страхування вимагає від керівництва компанії відійти від орієнтації на корпоративних клієнтів та спрямувати зусилля на "класичний" ринок, найбільшим сегментом якого є надання страхових послуг за рахунок коштів населення. До цього ж ринку можна віднести малий та середній бізнес, оскільки керівники таких фірм зазвичай

виступають її власниками, при виборі страхової компанії його поведінка майже не відрізняється від поведінки фізичних осіб.

За цих умов при формуванні маркетингової стратегії АТ «Страхова компанія «ВУСО» окреслює ринкову позицію щодо вибору споживчих груп, на які вона орієнтується при наданні відповідним чином орієнтованих страхових послуг. Адже саме на ринку страхування фізичних осіб задіяні значні обсяги страхових премій та діють ринкові закони споживчої привабливості.

Застосування концепції ринкової сегментації, яка останнім часом широко використовується на ринку фінансових послуг, дозволяє АТ «Страхова компанія «ВУСО» досягти максимальної результативності маркетингової діяльності за рахунок використання конкурентних переваг та власних можливостей на ринку роздрібних клієнтів.

Крім того, у кожній країні та у кожному регіоні існують свої, часом створені за вимогою регіональних органів влади, специфічні умови функціонування системи надання страхових послуг та структури дистрибуції. Тому керівництво АТ «Страхова компанія «ВУСО» формує маркетингову стратегію з урахуванням місцевих умов. Вибір свого цільового ринку дозволяє компанії сконцентрувати фінансові, матеріальні та творчі зусилля на найефективнішому напрямку розвитку.

Результати аналізу свідчать, що ступінь охоплення страхового поля СК «ВУСО» в 2023 р. збільшився майже на 3%, а в 2024 р. відбулося зменшення показника майже на 10%, що пов’язане із загостренням фінансової кризи в країні та зниженням купівельної спроможності населення, яке не вважає страховий захист пріоритетним. Зростання розміру страхових платежів на 1 грн страхової суми на 15,7% та 9,6% у 2022 та у 2024 рр. відповідно пов’язане з інфляційними процесами в країні. З огляду на отримані результати розрахунків та коефіцієнтів, варто зазначити, що у даної страхової компанії є можливість до розвитку, проте спостерігається неефективність системи управління компанією. Зважаючи на невисокі базові показники її діяльності та переважно їх від’ємні значення, а також хибний напрям розвитку фінансового менеджменту в СК «ВУСО», це може

призвести до погіршення фінансового результату. Будуючи свою систему управління, кожна страхова компанія має враховувати коливання змін на ринку автострахування та в економіці України загалом, а також визначити й мінімізувати потенційні фактори впливу. Сьогоднішня ситуація на ринку страхування транспортних засобів в Україні переживає низку змін і має достатньо складне становище.

Встановлено, що на результат діяльності страхової компанії вплинули фактори, головними з яких є:

- фінансова світова криза та її наслідки в різних сегментах економічної та фінансової діяльності;

- нестабільність у політичному становищі країни, що випливає з вищезазначеного чинника та є результатом соціальних негараздів для населення;

- зменшення платоспроможності домогосподарств, що прямим чи опосередкованим чином вплинуло на ринок страхування та його структуру. Багаторічний досвід провідних світових держав свідчить про те, що ринок страхування сприяє розвитку економіки країни, а також дає можливість розв'язання соціальних проблем населення [5].

Оскільки рівень та обсяг продажу страхових продуктів прямим чином пов'язаний із фінансовим станом домогосподарств, дана проблема повинна привернути увагу страхових компаній і має бути висвітлена та врахована в дослідженнях із фінансового менеджменту. Фінансовий менеджмент в управлінні страховими компаніями повинен включати достатньо велику кількість факторів впливу на її розвиток [9]. Ці фактори пов'язані з методами реалізації страхових продуктів та потенційно з можливими клієнтами на ринку, тому визначення слабких сторін компанії та їх усунення потребують проведення постійного аналізу і моніторингу ситуації на ринку стану основних конкуруючих суб'єктів.

Виходячи зі спеціалізації СК «ВУСО», компанія активно працює не лише з класичним автострахуванням, а й розвиває корпоративне страхування, страхування вантажоперевезень, навіть страхування з військовими ризиками (в контексті

карантину/воєнних ризиків) як адаптація до умов, що змінилися після 2022 року. [8]. Використовуючи дані продажу нових автомобілів в Україні [7], проведений аналіз можливих об'єктів страхування. Так, у 2024 р. для страхування були залучені лише ті автомобілі, які було виготовлено і продано в 2011–2023 рр. [3]. У 2024 р. цей показник становить 855 000 одиниць транспорту, що є найнижчим за останні сім років.

Військові дії в Україні починаючи з 2022 року, складна економічна та політична ситуація, суттєво впливає на страховий ринок: коливання курсу, інфляція, підвищення витрат, зростання ризиків, зміни споживчої спроможності. Це вимагало адаптації бізнес-моделі, переспрямування продуктів (включно з військовими ризиками, корпоративним страхуванням) для відповідності новим реаліям. Також регуляторні вимоги, ліквідність, вимоги до резервів, перевірки створюють тиск і одночасно підвищують вимоги до фінансової дисципліни.

Проаналізуємо особливості формування грошових потоків та специфіку управління ними в умовах війни в ПрАТ «СК «ВУСО». Динаміка залишків грошових коштів страхової компанії наведена на рис. 2.1.

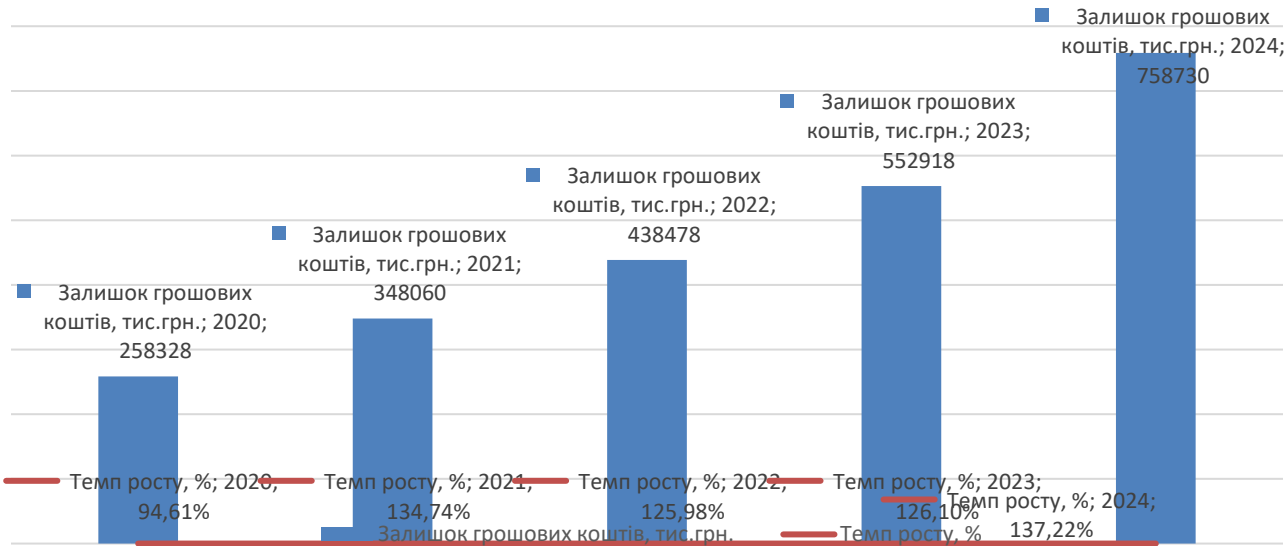

Рисунок 2.1 – Динаміка залишків грошових коштів ПрАТ «СК «ВУСО»

Джерело: побудовано автором на основі даних [37]

Спочатку проведемо аналіз динаміки залишків грошових коштів на початок та кінець року за період 2020 – 2024 рр. за даними фінансової звітності [37], що наведено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Динаміка залишків грошових коштів на початок та кінець року ПрАТ «СК «ВУСО» за 2020 –2024 р., млн. грн.

Показник	Відхилення 2021/2020		Відхилення 2022/2021		Відхилення 2023/2022		Відхилення 2024/2023	
	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%
Залишок коштів на початок року	-14,7	-5,38%	89,7	34,74%	90,4	25,98%	114,4	26,10%
Залишок грошових коштів на кінець року	89,7	34,74%	90,4	25,98%	114,4	26,10%	205,8	37,22%

Джерело: сформовано на основі [37]

Згідно з табличними даними, на початок року залишок коштів мав тенденцію до зростання з 2020 по 2024 роки, за весь проаналізований період він зріс на 500,4 млн. грн. або на 93,71%. Залишки коштів на кінець року має стійку тенденцію до зростання порівняно з попереднім роком.

В табл. 2.5 подано дані щодо динаміки зміни чистих грошових потоків за окремими видами діяльності обраної для аналізу страхової компанії.

Таблиця 2.5 – Рух грошових коштів ПрАТ «СК «ВУСО» за 2020 –2024 р., млн грн

Показник	2020		2021		2022		2023		2024	
	млн. грн	темп росту, %	млн. грн	темп росту, %	млн. грн	темп росту, %	млн. грн	темп росту, %	млн. грн	темп росту, %
Чистий рух коштів від операційної діяльності	39,6	288,78	107,0	270,30	20,6	19,27	69,0	334,83	203,7	295,04
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-124,6	18,50	-7,7	6,16	-11,5	149,94	33,3	-288,80	-33,9	-102,12
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	50,8	289,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Чистий рух коштів за звітний період	-34,2	188,28	99,3	290,45	9,1	9,17	102,3	1123,16	169,8	165,92

Джерело: сформовано на основі [37]

За період 2020-2024 рр. спостерігається значне коливання чистого руху грошових коштів від операційної діяльності. У 2020 році цей показник мав від'ємне значення і становив -34199 тис. грн, у 2021 р. він зріс до 99,3 млн. грн або ж на 290,45%. У 2022 році спостерігалось суттєве зниження даного показника до 9109 тис. грн, зумовленого початком війни в Україні та скороченням обсягів страхових операцій. Проте, у 2023 році компанія відновила довоєнний рівень чистого руху грошових коштів та навіть перевищила його, досягнувши значення 102,3 млн. грн. У 2024 році цей показник продовжив зростання до 169,8 млн. грн. або на 65,92%.

Аналіз вхідних та вихідних грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО» за видами діяльності за 2020 –2024 рр. наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Динаміка грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО» за 2020 –2024 рр., млн грн

Показник	2020		2021		2022		2023		2024	
	млн. грн	темп росту, %	млн. грн	темп росту %	млн. грн	темп росту, %	млн. грн	темп росту, %	млн. грн	темп росту %
Всього додатного грошового потоку, в т. ч.:	**1395,7**	**121,14**	**1921,3**	**137,66**	**1805,2**	**93,95**	**3141,5**	**174,03**	**3932,6**	**125,18**
від операційної діяльності	1214,0	134,13	1850,4	152,42	1765,0	95,39	2780,0	157,50	3649,4	131,27
у % до суми додатного грошового потоку	*86,99*	*97,43*	*96,31*	*110,72*	*97,78*	*101,52*	*88,49*	*90,51*	*92,80*	*104,86*
від інвестиційної діяльності	130,8	47,69	70,9	54,19	40,1	56,59	361,5	900,92	283,2	78,35
у % до суми додатного грошового потоку	*9,37*	*34,64*	*3,69*	*39,37*	*2,22*	*60,23*	*11,51*	*517,69*	*7,20*	*62,59*
від фінансової діяльності	50,8	0,00	0	0,00	0		0		0	
у % до суми додатного грошового потоку	*3,64*	*0,00*	*0*	*0,00*	*0*		*0*		*0*	
Всього від'ємного грошового потоку, в т. ч.:	**1429,9**	**112,13**	**1821,9**	**127,42**	**1796,0**	**98,57**	**3039,2**	**169,22**	**3762,9**	**123,81**
від операційної діяльності	1174,5	130,63	1743,4	148,44	1744,4	100,06	2711,0	155,41	3445,7	127,10
у % до суми додатного грошового потоку	*82,14*	*102,52*	*95,69*	*116,50*	*97,13*	*101,51*	*89,20*	*91,84*	*91,57*	*102,66*
від інвестиційної діяльності	255,4	27,07	78,6	30,77	51,5	65,59	328,2	636,70	317,2	96,64
у % до суми додатного грошового потоку	*17,86*	*21,25*	*4,31*	*24,14*	*2,87*	*66,55*	*10,80*	*376,25*	*8,43*	*78,05*
від фінансової діяльності	0		0		0		0		0	
у % до суми додатного грошового потоку	0		0		0		0		0	
Чистий рух грошових коштів	**-34,2**	**255,59**	**99,3**	**290,45**	**9,1**	**9,17**	**102,3**	**1123,16**	**169,7**	**165,92**

Джерело: сформовано на основі [37]

З табл. 2.5 видно, що за період з 2020 по 2024 р. спостерігається значне коливання як вхідних, так і вихідних грошових потоків аналізованої страхової компанії ПрАТ «СК «ВУСО» . Зокрема, вхідні грошові потоки зросли з 1395,7 млн. грн. у 2020 році до 3932,6 млн. грн. у 2024 році.. Вихідні грошові потоки зростали з 1429,9 млн. грн. у 2020 році до 3762,9 млн. грн. у 2024 році.

В структурі грошових потоків переважають потоки від операційної діяльності. Їх частка у вхідному грошовому потоці коливалася від 86,99% до 97,78%, а у вихідному – від 82,14% до 97,13%. Грошові потоки від інвестиційної діяльності також мали значну частку, яка варіювалася на рівні від 7,2% до 39,37% у вхідному потоці та від 29,9% до 46,2% у вихідному. Грошові потоки від фінансової діяльності мали незначні обсяги у 2020 році, а починаючи з 2021 року компанія не здійснювала фінансову діяльність.

Варто зазначити, що чистий рух грошових коштів був від’ємним лише у 2020 році, а у більшості років є додатнім, що вказує на стабільний фінансовий стан страхової компанії ПрАТ «СК «ВУСО» та достатність доходів для покриття витрат. Зауважимо, що позитивна різниця між припливом і відтоком фінансових ресурсів по поточній діяльності є запорукою стабільної діяльності, яка характеризується високим рівнем фінансової стійкості. Від'ємна різниця між припливом і відтоком фінансових ресурсів, як в нашому випадку, навпаки, свідчить про підвищення ризику неплатоспроможності.

2.3 Оцінка ефективності управління грошовими потоками страхової компанії

Ефективне управління грошовими потоками та забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в період невизначеності можливе завдяки детальному аналізу руху грошових коштів та прогнозуванню їх зміни за допомогою

фінансового моделювання. Прикладом такої моделі є мультиплікативна модель «OCF-модель» (англ. Operating Cash Flow model) – модель оптимізації грошових потоків, яка ґрунтується на застосуванні методу факторного аналізу основних показників оцінки грошових потоків [13].

Оскільки «OCF-модель» зосереджується на аналізі грошових потоків, пов'язаних з операційною діяльністю, вона дозволяє оцінити чисті грошові потоки компанії після врахування всіх витрат, пов'язаних з її операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю. Це допомагає передбачати та оптимізувати фінансові результати підприємства в майбутньому. Фінансове моделювання та прогнозування грошових потоків страхової компанії надає можливість ефективно досліджувати складні ситуації, пов'язані з прийняттям стратегічно важливих рішень.

Далі здійснимо аналіз ефективності використання грошових потоків, що дозволить отримати загальну оцінку використання фінансових ресурсів страхової компанії [10].

Табл. 2.7 містить показники та їх розрахункові значення для аналізованої страхової компанії за період 2020 – 2024 р., які, на нашу думку, характеризують ефективність використання грошових потоків.

Оскільки ефективність грошових потоків залежить від визначених в табл. 2.7 коефіцієнтів, то їх вплив на інтегральний показник результативності грошових потоків страхової компанії можна представити наступним чином:

$$E(OCF) = K_1 * K_2 * K_3 * K_4 * K_5 * K_6 * K_7 * K_8 * K_9 \qquad (2.1)$$

Розшифровка показників та порядок їх розрахунку наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Коефіцієнти ефективності використання грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО» за 2020 – 2024 р.

Показник	Умовне позначення	Формула	Роки				
			2020	2021	2022	2023	2024
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	$К_1$	Грошові надходження / Грошові витрачання	0,976	1,055	1,005	1,034	1,045
Коефіцієнт відношення грошових надходжень до чистого грош. потоку	$К_2$	Грошові надходження / Чистий грошовий потік	-40,811	19,343	198,172	30,706	23,167
Коефіцієнт поповнення грошових коштів	$К_3$	Грошові надходження / Залишок грошових коштів	5,403	5,520	4,117	5,682	5,183
Коефіцієнт окупності грошового потоку	$К_4$	Грошові видатки / Грошові надходження	1,025	0,948	0,995	0,967	0,957
Коефіцієнт співвідношення грошових виплат та чистого грошового потоку	$К_5$	Грошові видатки / Чистий грошовий потік	-41,811	18,343	197,163	29,706	22,167
Коефіцієнт вибуття грошових засобів	$К_6$	Грошові видатки / Залишок грошових коштів	5,535	5,235	4,096	5,497	4,959
Коефіцієнт притоку грошових засобів	$К_7$	Чистий грошовий потік / Грошові надходження	-0,025	0,052	0,005	0,033	0,043

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт ефективності грошового потоку	$К_8$	Чистий грошовий потік / Грошові видатки	-0,024	0,055	0,005	0,034	0,045
Коефіцієнт чистого поповнення грошових засобів	$К_9$	Чистий грошовий потік / Залишок грошових коштів	-0,132	0,285	0,021	0,185	0,224

Джерело: сформовано на основі [37]

Аналіз ефективності управління грошовими потоками ПрАТ «СК «ВУСО» за період 2020–2024 років дозволяє оцінити ліквідність компанії, ефективність використання коштів та стабільність фінансового стану. Для цього були розраховані ключові коефіцієнти, що характеризують операційну, інвестиційну та фінансову діяльність страховика.

Коефіцієнт відношення грошових надходжень до чистого грошового потоку та коефіцієнт співвідношення грошових виплат і чистого грошового потоку демонстрували нестабільну динаміку протягом всього аналізованого періоду. Коефіцієнт ліквідності грошових коштів за період 2020-2024 рр. показав тенденцію до зростання, що свідчить про достатність грошових надходжень для покриття грошових витрат. Коефіцієнт окупності грошового потоку за весь досліджуваний період коливався в межах нижче 1, що позитивним чином характеризує його ефективність.

Коефіцієнт ліквідності грошового потоку (К1), який розраховується як відношення грошових надходжень до грошових витрат, є основним показником здатності компанії покривати свої витрати надходженнями. У 2020 році його значення становило 0,976, що свідчило про незначний дефіцит надходжень відносно витрат. Починаючи з 2021 року, коефіцієнт перевищував одиницю і стабільно зростав, досягнувши у 2024 році 1,045. Це відображає покращення ліквідності

компанії та забезпечення покриття операційних витрат.

Коефіцієнт відношення грошових надходжень до чистого грошового потоку (К2) демонструє вплив надходжень на формування чистого потоку коштів. У період 2020–2022 років цей показник був нестабільним, з негативним значенням у 2020 році та дуже високим у 2022 році (198,172), що свідчить про значну волатильність чистого потоку та потенційні ризики дефіциту коштів. У 2023–2024 роках спостерігається стабілізація цього показника на рівні 23–30, що вказує на контрольовану та більш прогнозовану динаміку потоків.

Коефіцієнт поповнення грошових коштів (К3), який оцінює інтенсивність поповнення ресурсів страховика, демонстрував стабільну позитивну динаміку протягом періоду дослідження. Значення показника коливалися від 4,117 у 2022 році до 5,682 у 2023 році, що свідчить про активне формування грошових ресурсів для покриття зобов’язань та забезпечення фінансової стійкості компанії.

Коефіцієнт окупності грошового потоку (К4) характеризує ефективність використання коштів, показуючи співвідношення витрат до надходжень. З 2021 року значення коефіцієнта залишалося менше одиниці, що відображає контрольовані витрати та позитивну тенденцію у забезпеченні фінансової дисципліни.

Коефіцієнт співвідношення грошових виплат та чистого грошового потоку (К5) відображає навантаження витрат на формування чистого потоку. Високі коливання цього показника у 2020–2022 роках свідчать про нестабільність чистого грошового потоку та необхідність ретельного прогнозування витрат. Водночас у 2023–2024 роках відзначається стабілізація, що демонструє ефективне управління грошовими потоками.

Коефіцієнт вибуття грошових засобів (К6), який показує інтенсивність витрат відносно залишків грошових коштів, протягом періоду залишався у межах контрольованих значень, що свідчить про здатність компанії управляти витратами без загрози ліквідності.

Коефіцієнт притоку грошових засобів (К7) та коефіцієнт ефективності грошового потоку (К8) демонструють позитивну динаміку починаючи з 2021 року.

Це вказує на поступове нарощування чистого потоку та підвищення ефективності використання ресурсів компанії.

Коефіцієнт чистого поповнення грошових засобів (К9) показав, що після негативного значення у 2020 році компанія стабільно нарощувала грошові ресурси, що підтверджує ефективну політику управління резервами та планування ліквідності.

Загалом, аналіз коефіцієнтів ефективності використання грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО» свідчить про поступове зміцнення фінансового стану компанії. Після 2021 року спостерігається стабілізація ліквідності, підвищення ефективності витрат і чистого грошового потоку, а також контрольоване управління грошовими ресурсами. Проте значні коливання окремих показників, особливо тих, що пов’язані з чистим грошовим потоком, свідчать про необхідність постійного моніторингу та прогнозування надходжень і витрат. Впровадження системного підходу до управління грошовими потоками, включно з плануванням, факторним аналізом та оцінкою ризиків, дозволяє забезпечити платоспроможність, ліквідність та стабільність діяльності страхової компанії, а також оптимізувати структуру потоків для досягнення стратегічних фінансових цілей.

OCF-модель використовуємо для визначення інтегрального показника ефективності грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО» за 2020 – 2024 рр., за результатами розрахунків якої з прогнозним значенням на 2025 рік побудовано точкову діаграму на рис. 2.2.

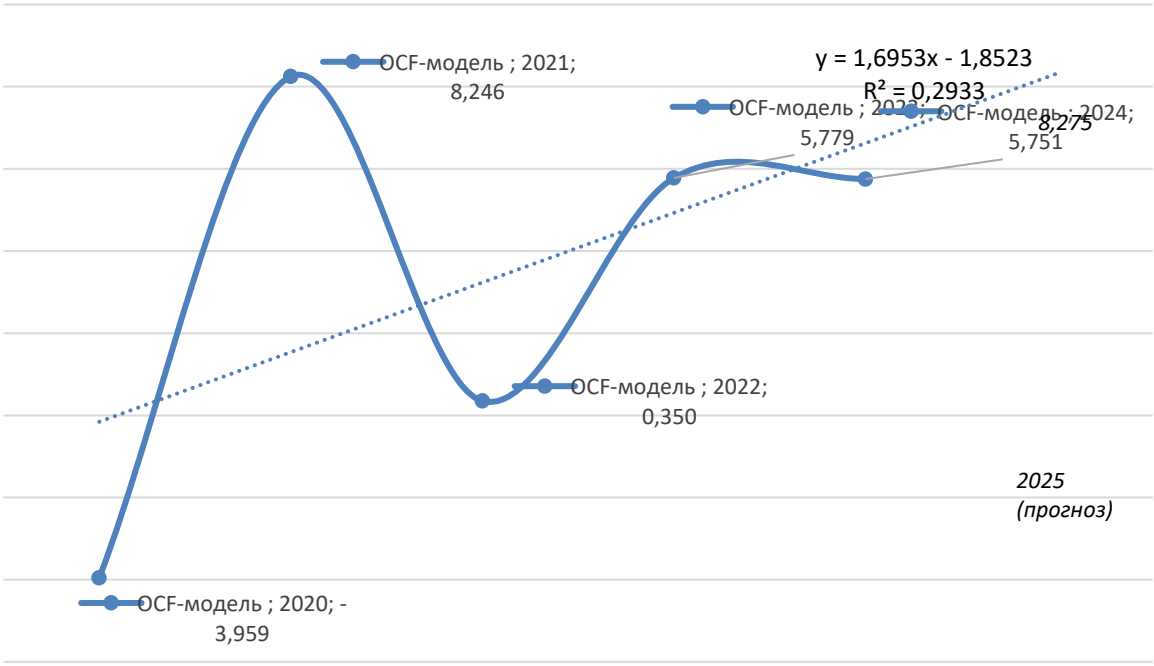

Рисунок 2.2 – OCF-модель ПрАТ «СК «ВУСО»

Згідно розрахованих даних, фінансовий стан страхової компанії ПрАТ «СК «ВУСО» за 2020 – 2024 рр. суттєво покращився за у 2021 році порівняно з 2020 році, набувши високого позитивного значення 8,246. Проте у 2022 році значення показника ефективності грошових потоків суттєво знизився до 0,350, що спричинено початком війни в Україні та суттєвим скороченням обсягів діяльності компанії. Починаючи з 2023 року значення інтегрального коефіцієнта ефективності грошового потоку показує стійку тенденцію до зростання. За прогнозним значенням із застосуванням можливостей Excel фінансова ситуація компанії покращиться у наступному році, однак до стабілізації ситуації зважаючи на затягування військової та політико-економічної кризи в країні ще далеко.

РОЗДІЛ 3
НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

3.1 Підходи до оптимізації грошових потоків з метою зростання вартості страхової компанії

Вартість страхової компанії (equity value або enterprise value) у фундаментальних моделях визначається як дисконтована вартість майбутніх вільних грошових потоків (DCF) або як поєднання DCF і ризикових премій, специфічних для страхової діяльності. Тому стабільність, прогнозованість і зростання майбутніх грошових потоків – основні драйвери зростання вартості для страхової компанії. Для страхового бізнесу важливі дві специфічні особливості: по-перше, це величина та волатильність технічних (страхових) грошових потоків (премії мінус виплати та зміни резервів); по-друге, це інвестиційні доходи й їх взаємодія з ALM (asset-liability management) [49].

Напрями оптимізації грошових потоків страхових компаній включають різні підходи – від операційних до фінансових і регуляторних, що обумовлюють використання конкретних заходів т очікуваних ефектів.

Український страховий ринок має свої особливості: вплив геополітичних ризиків на преміювання й резерви, підвищена волатильність вибірки історичних втрат і нерівномірний рівень інфраструктури та корпоративного управління. Відповідно, підходи до оптимізації повинні бути більш консервативними в плануванні ліквідності й більш гнучкими в перестрахуванні. Сучасні дослідження українських авторів підкреслюють потребу в моделях, що враховують «wartime» та макро-шоки у прогнозуванні доходності й ризиків [50].

Таблиця 3.1 – Підходи до оптимізації грошових потоків з метою зростання вартості страхової компанії

Напрям	Суть	Практичні заходи	Очікувані результати
1	2	3	4
Підвищення ефективності андеррайтингу та ціноутворення	точне ціноутворення (risk-based pricing), відмова від упритул-нерентабельних ризиків і підвищення селективності при укладанні договорів.	впровадження скорингових моделей клієнтів, сегментація портфеля, динамічне ціноутворення (telemetry/usage-based insurance), регулярний ретроаналіз рентабельності по продуктах.	зростання чистого страхового прибутку (underwriting margin), зниження комбінованого коефіцієнта (loss ratio + expense ratio), більш прогнозовані страхові потоки, зростання грошового потоку від операцій [51].
Резервна політика та управління технічними резервами	оптимізація формування та релізу технічних резервів, коректне моделювання претензійного витоку (claims development) для мінімізації непередбачених відтоків готівки.	застосування стохастичних моделей резервування, регулярні реезервування з врахуванням трендів, реінжиніринг процесів виплат (фаст-треатмент для дрібних випадків), контроль над латентними зобов'язаннями.	зниження невизначеності в грошових потоках; менші коригування «позапланових» виплат; краща видимість майбутніх платежів [47].
Реструктуризація перестрахування та трансфер ризику	використання перестрахування як інструмента стабілізації чистих виплат і захисту капіталу.	поєднання пропорційного та непропорційного перестрахування; застосування фінансового перестрахування (cat-bonds, side-cars) там, де це економічно виправдано; динамічні перестрахувальні програми під час циклів ринку.	вирівнювання піків виплат, зниження вартості капіталу, підвищення стійкості грошових потоків у кризах [52].

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4
ALM (Asset-Liability Management) та інвестиційна стратегія	максимізація доходу від активів при збереженні відповідності строків і валют активів і зобов'язань; використання портфеля для генерації стабільного інвестиційного грошового потоку.	створення «matching» портфеля (duration matching), використання стратегії barbell для управління ліквідністю, хеджування ризику процентних ставок і валютних ризиків, застосування альтернативних доходних активів з контролем ризику (інфра/приватний кредит). Розробка сценаріїв для ринкових стресів (reverse stress testing).	підвищення інвестиційного доходу без компромісу щодо здатності виконувати зобов'язання; покращення прогнозу майбутніх грошових потоків [48].
Операційна ефективність та контроль витрат	скорочення витрат на обслуговування полісів і виплат без шкоди якості сервісу — прямий шлях до зростання вільних грошових потоків.	автоматизація бек-офісу (RPA), електронний розгляд претензій, централізація закупівель, аутсорсинг неключових процесів, оптимізація комісійних мереж і брокерських угод.	зростання операційного грошового потоку, краща маржа contribution per policy.
Продуктова диверсифікація та cross-selling	створення продуктового портфеля з кращим співвідношенням ризик/дохід і підвищення середнього доходу з клієнта.	крос-продаж пов'язаних продуктів (наприклад, КАСКО + ОСЦПВ + страхування життя), впровадження підписних/річних продуктів з високою повторюваністю платежів, розробка продуктів з передплатною моделлю.	вищі регулярні надходження премій, зниження клієнтської відтоку (churn), стабільні операційні грошові потоки.

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4
Капітальне та податкове планування	оптимізація структури капіталу (доля власного та позикового капіталу) і податкове планування впливають на дисконтні ставки та вільний грошовий потік акціонерів.	випуск субординованого боргу для регуляторного капіталу, дивідендна політика, використання податкових пільг/інвестиційних стимулів.	зниження середньозваженої вартості капіталу (WACC), підвищення PV майбутніх грошових потоків [46].
Ліквідність і управління краткостроковими касовими позиціями	забезпечити достатню короткострокову ліквідність, не утримуючи надмірні низькодохідні активи.	створення буферних ліквідних активів, короткострокові кредитні лінії, лімітування нових ризикових бізнесів у періоди напруги.	гарантія виконання короткострокових зобов'язань без руйнування довгострокових інвестицій [52].
Регуляторна адаптація (IFRS 17, Solvency II-подібні вимоги)	вплив на оцінку резервів, капіталу та звітності змінює касові профілі і вартість. Проактивна підготовка дозволяє використовувати регуляторні опції для оптимізації балансу й грошових потоків.	рання адаптація до IFRS17 і відповідність Solvency-type вимогам; використання дозволених волатильних коректив (VA, RM у Solvency II) де доступно; оптимізація структури продуктів під нові правила.	мінімізація регуляторних «шоків» у капіталі, передбачуваність грошових потоків, кращі мультиплікатори при оцінці [47].

Оптимізація грошових потоків впливає на два канали оцінки:

1) збільшення прогнозованих вільних грошових потоків → безпосереднє збільшення DCF-вартості;

2) зниження ризикової премії (через меншу волатильність прибутків і нижчий WACC), що впливає на підвищення мультиплікатора.

Практично, навіть поліпшення predictability (зниження σ грошових потоків) може значно збільшити вартість компанії через мультиплікативний ефект у DCF-моделях.

Підсумовуючи наведені в табл. 3.1 підходи, можна запропонувати ряд практичних рекомендацій для ПрАТ «СК «ВУСО» для оптимізації грошових потоків з метою зростання вартості страхової компанії

Таблиця 3.2 – Рекомендації для ПрАТ «СК «ВУСО» для оптимізації грошових потоків з метою зростання вартості страхової компанії

Заходи	**Сутність заходу**	**KPI**	**Очікуваний термін реалізації**
Впровадження скорингового андеррайтингу	Автоматизація прийняття ризику з моделями ML	Зниження loss ratio на 3–7 п.п.	6–12 міс.
Стохастичне резервування	Моделі bootstrap / Mack для кращої оцінки IBNR	Зниження волатильності резервів на 20%	12–18 міс.
Перестрахувальний ребаланс	Гібрид пропорц./непропорц. програми	Зниження пік-виплат на 30–60%	6–12 міс.
ALM-matching + хеджування	Duration matching, IRS/FX хеджі	Зростання чистого інвестиційного доходу на 0.5–1%	12–24 міс.
Автоматизація виплат	E-claims, RPA	Скорочення OPEX на 10–25%	6–12 міс.
Створення ліквідного буфера	Короткі депозитні інструменти	Зниження ризику неплатоспроможності	3–6 міс.
Програмний cross-sell	CRM + продукти підписки	Зростання LTV клієнта +15–40%	12–24 міс.
Податково-капітальне ребалансування	Субординований борг/дивідендна політика	Зниження WACC на 0.5–2 п.п.	12–36 міс.

Отже, оптимізація грошових потоків виступає ключовим каналом зростання вартості страховика. Підвищення передбачуваності технічних та інвестиційних грошових потоків безпосередньо підвищує DCF-вартість і знижує ризикову премію, що призводить до значного мультиплікативного ефекту у вартості компанії.

Комплексний підхід до оптимізації грошових потоків страхової компанії ПрАТ «СК «ВУСО» передбачає поєднання андеррайтингової дисципліни, сучасних методів резервування, перестрахування, ALM, операційної автоматизації та капітального планування, що може зробити оптимізаційні заходи найбільш ефективними. Адже використання лише одного напряму (наприклад, інвестиційної стратегії) без оптимізації андеррайтингу і резервів дає обмежений ефект. Впровадження регуляторної адаптації та трансформації звітності (IFRS17/Solvency-type стандарти) ПрАТ «СК «ВУСО» передбачає не лише здійснення витрат на їх впровадження, але надає компанії величезні можливості для використання регуляторних механізмів для довгострокового зниження вартості капіталу та стабілізації грошових потоків. При цьому слід відмітити, що проактивна позиція страхової компанії до регуляції підвищує її інвестиційну привабливість.

Особливості українського ринку вимагають підвищеної уваги ПрАТ «СК «ВУСО» до підтримання рівня ліквідності, обсягів перестрахування та сценарного планування через вищу макро- і політичну нерівномірність. Отже, додаткові інвестиції в удосконалення системи управління ризиками та створення резервів забезпечать вищу довіру інвесторів і міжнародних партнерів.

Реалізація запропонованих заходів дасть відчутні економічні ефекти у вигляді зростання інтегрального показника ефективності грошових потоків, зростання інвестиційного доходу, зменшення волатильності потоків та зниження WACC, що в загальному підсумку сприятимуть підвищенню оцінки вартості компанії ПрАТ «СК «ВУСО» на страховому ринку.

3.2 Планування грошових потоків у системі фінансового управління страховою компанією

Планування грошових потоків у системі фінансового менеджменту є

ключовим інструментом забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та вартості страхової компанії. У 2020–2025 рр. розвиток підходів до прогнозування і планування грошових потоків у страхуванні відзначається двома взаємопов'язаними трендами: по-перше, посиленням вимог до точності прогнозу і прозорості оцінок через введення нових бухгалтерських стандартів (IFRS 17) та посилення наглядових практик; по-друге, швидким технологічним оновленням – впровадженням аналітики великих даних, машинного навчання для сценарного моделювання та автоматизації процесів звітності й контролю ліквідності. У сукупності ці зміни підвищили значущість методів, які формально поєднують актуарні розрахунки, стохастичне моделювання і оперативну аналітику для підтримки управлінських рішень.

Впровадження стандарту IFRS 17 (з 2023 р.) стало каталізатором перегляду практик прогнозування грошових потоків: стандарт вимагає прозорого розкриття припущень про майбутні грошові потоки, дисконтовані оцінки і ризикові коригування, що змушує страховиків підвищувати якість власних моделей та документування припущень. Це сприяло посиленню зв'язку бухгалтерського обліку з ризик-менеджментом і ALM, але одночасно підвищило складність прогнозів через потребу численних допущень і сценарних оцінок. Регуляторні органи і міжнародні організації також викликають до більш жорсткого стрес-тестування ліквідності та капіталу.

У глобальному масштабі (розвинуті ринки Європи, Північної Америки, частково Азії) спостерігається:

а) активне застосування мульти-сценарного стохастичного моделювання для оцінки ризику ліквідності;

б) широка інтеграція ALM-систем у процес інвестиційного планування;

в) застосування машинного навчання для прогнозування частоти і середнього розміру претензій (claims) та для прогнозів премій у роздрібних сегментах;

г) посилене застосування «alternative capital» (альтернативних джерел

перестрахування) та інструментів ринку капіталу для хеджування ризиків, що впливає на припливи/відпливи готівки (reinsurance cashflow structures, catastrophe bonds).

Такі практики дозволяють зменшувати волатильність грошових потоків і підвищувати стійкість балансу.

Український страховий ринок пережив у 2022–2025 рр. екстремальні виклики: прямий вплив війни, вихід частини міжнародних перестраховиків, висока макроекономічна невизначеність та інфраструктурні ризики. Ці фактори спричинили необхідність перегляду моделей прогнозів грошових потоків – українські страховики активніше застосовували сценарне планування з екстремальними сценаріями (включно з воєнними ризиками), використовували державні та міжнародні програми гарантування (наприклад, ініціативи ЄБРР для покриття воєнних ризиків), коригували портфелі через диверсифікацію і посилене перестрахування. Відсутність повноцінного доступу до міжнародного перестрахового капіталу підвищувала роль внутрішніх резервів і короткострокових ліквідних буферів. Ці особливості зумовили більшу вагу оперативного моніторингу грошових потоків і більш часті перерахунки припущень.

У 2020–2025 рр. відбувся помітний технологічний прогрес у сфері прогнозування: автоматизовані конвеєри даних, платформи «єдиного джерела істини», аналітичні пайплайни для підготовки припущень і застосування методів штучного інтелекту для виявлення нетривіальних патернів у претензійних потоках. Це дозволило зменшити час підготовки прогнозів, підвищити частоту оновлення моделей та поліпшити точність для коротких горизонтів. Водночас важливо відзначити, що застосування ML/AI потребує ретельної валідації моделей (explainability) і відповідності регуляторним вимогам щодо прозорості.

У результаті еволюції підходів страховики переходять до «гібридних» систем планування грошових потоків, які поєднують: оперативні трендові оновлення (для коротких горизонтів), факторні і ML-моделі (для прогнозів премій і претензій), стохастичні сценарії та інструменти ALM (для управління часовими профілями

активів і зобов’язань). Такі системи забезпечують можливість швидкого stress-testing, оцінки потреб у ліквідності і формування капіталу під різні сценарії розвитку ринку.

Для ПрАТ «СК «ВУСО» цей процес передбачає формування системи прогнозів надходжень і витрат коштів у розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності з урахуванням ризиків ринку страхових послуг, сезонності надходжень страхових премій та структури страхових резервів.

Основною метою планування є оптимізація структури грошових потоків для підтримання позитивного сальдо ліквідності, підвищення рентабельності капіталу та забезпечення стійкого зростання вартості компанії (DCF).

Система планування грошових потоків у ПрАТ «СК «ВУСО» побудована на принципах прогнозності, інтегрованості та контролю. На першому етапі аналізуються дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності для виявлення закономірностей руху коштів. Далі формуються припущення на основі макроекономічних індикаторів та тенденцій страхового ринку, що дозволяє створити три сценарії розвитку: базовий, оптимістичний і песимістичний.

Розробка бюджету грошових потоків (Cash Flow Budget) є центральним етапом, який поєднує фінансові й операційні плани. Для кожного сценарію визначаються ключові фінансові показники — чистий операційний потік (CF_oper), інвестиційний потік (CF_inv), фінансовий потік (CF_fin), що відображають стратегічну орієнтацію компанії на баланс між прибутковістю та ліквідністю.

На етапі оцінки ефективності застосовується метод дисконтованих грошових потоків (DCF), який дозволяє визначити справедливу вартість компанії та проаналізувати, як поточні рішення впливають на її капіталізацію. Розрахунок показників NPV (чистої приведеної вартості) та IRR (внутрішньої норми прибутковості) дає змогу оцінити економічну доцільність прийнятих управлінських рішень.

Заключний етап — моніторинг і коригування — передбачає щомісячне зіставлення прогнозних та фактичних грошових потоків. Це дозволяє виявляти

відхилення, аналізувати їх причини (наприклад, несвоєчасне надходження страхових премій або перевищення витрат на відшкодування) і своєчасно коригувати плани.

Основні етапи процесу планування грошових потоків у ПрАТ «СК «ВУСО» узагальнені в табл. 3.3

Таблиця 3.3 – Етапи процесу планування грошових потоків у ПрАТ «СК «ВУСО»

Етап	**Зміст**	**Основні показники**	**Очікуваний результат**	**Відповідальні відділи та посадові особи**
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Аналіз історичних даних	Оцінка динаміки прибутку, структури активів, зобов'язань, ліквідності за 2020–2024 рр.	Рух коштів від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності	Визначення трендів грошових потоків і ризиків дефіциту ліквідності	Відділ фінансового аналізу — керівник відділу фінансової аналітики
Формування прогнозних припущень	Розрахунок макро- та мікроекономічних факторів впливу (ВВП, інфляція, платоспроможність клієнтів, ставки реінвестицій)	WACC, ставка дисконту, темп приросту страхових премій	Створення базових, песимістичних і оптимістичних сценаріїв	Економічний департамент — головний економіст, аналітик із ризиків
Розробка бюджету руху грошових коштів (Cash Flow Budget)	Планування операційних доходів і витрат, виплат за страховими випадками, інвестиційних вкладень	CF_oper, CF_inv, CF_fin	Узгодження фінансових потоків із бізнес-планом	Фінансовий департамент — фінансовий директор (CFO), бухгалтерія, аналітик інвестицій

Продовження табл. 3.3

1	**2**	**3**	**4**	**5**
Оцінка чистого грошового потоку та DCF-вартості	Дисконтований аналіз прогнозних потоків за сценаріями	DCF, NPV, IRR	Визначення вартості компанії та ефективності управління капіталом	Інвестиційний відділ — керівник інвестиційного відділу, фінансовий аналітик
Моніторинг і	Регулярне	Відхилення	Підвищення	Відділ внутрішнього

коригування	оновлення прогнозів на основі фактичних результатів	(ΔCF) від плану	точності планування та контроль ліквідності	аудиту та фінансового контролю — керівник аудиту, фінансовий контролер

Завершальний етап полягає у безперервному моніторингу грошових потоків і корекції прогнозів. У ПрАТ «СК «ВУСО» запроваджено внутрішню систему контролю, яка передбачає: щомісячний аналіз відхилень фактичних потоків від запланованих (ΔCF); автоматизований моніторинг ліквідності за допомогою програмного модуля управління фінансами; перегляд прогнозів у разі зміни макроекономічних умов або регуляторних вимог. Результатом є підвищення точності планування, зниження ризику касових розривів і підтримання оптимального рівня фінансової гнучкості.

Отже, процес планування грошових потоків у ПрАТ «СК «ВУСО» являє собою комплексну систему фінансового менеджменту, що поєднує аналіз, прогнозування, бюджетування, оцінку вартості та контроль.

Основними результатами впровадження системного підходу є зниження ризиків дефіциту ліквідності за рахунок збалансованого планування потоків; підвищення прозорості фінансових процесів і якості прийняття управлінських рішень; створення бази для DCF-оцінювання вартості компанії та оптимізації структури капіталу; підвищення довіри інвесторів і кредиторів завдяки прогнозованості фінансових результатів.

Таким чином, ефективне планування грошових потоків забезпечує довгострокову фінансову стійкість ПрАТ «СК «ВУСО» та сприяє підвищенню її конкурентоспроможності на українському страховому ринку.

Таблиця 3.4 – Аналітична оцінка динаміки грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО»

Показник	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**Тренд**
Чистий прибуток, тис. грн	167 878	64 322	16 324	61 065	118 824	нестабільне зростання

Чистий рух коштів від операційної діяльності	39 589	107 011	20 622	69 048	203 719	позитивна динаміка
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-124 597	-7 681	-11 517	33 261	-33 965	волатильність
Чистий рух грошових коштів	-34 199	99 330	9 109	102 309	169 754	стабільне покращення
Залишок грошових коштів на кінець року	258 328	348 060	438 478	552 918	758 730	зростання ліквідності

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СК «ВУСО»

Як видно з показників табл. 3.4, ПрАТ «СК «ВУСО» демонструє поступове нарощування ліквідності та відновлення фінансової стійкості після коливань прибутковості у 2021–2022 рр. Основним джерелом позитивного грошового потоку є операційна діяльність, тоді як інвестиційна має нестабільний характер через зміну політики реінвестування та управління фінансовими активами.

Табиця 3.5 – Пропозиції щодо підвищення ефективності планування грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО»

Напрям	**Практичні заходи**	**Очікуваний ефект**
Операційна діяльність	Оптимізація структури страхових премій, управління дебіторською заборгованістю, зниження витрат на врегулювання збитків	Підвищення операційного CF на 10–15%
Інвестиційна діяльність	Формування портфеля з низькоризикових ОВДП і корпоративних облігацій, реінвестування у цифровізацію процесів	Зростання прибутковості активів на 3–5%
Фінансова діяльність	Використання інструментів фінансового лізингу та залучення капіталу під низькі ставки	Поліпшення структури капіталу, зниження WACC
Контроль та звітність	Впровадження автоматизованої системи прогнозування грошових потоків	Скорочення похибки прогнозів до 5%

Отже, ефективне планування грошових потоків страхової компанії здійснює позитивний вплив на її DCF-оцінку. Застосування системного планування грошових потоків дозволяє підвищити дисконтовану вартість компанії за рахунок зменшення вартості капіталу (WACC) на 1,5–2%, зростання прогнозного FCF у базовому сценарії на 12–15% та підвищення DCF-оцінки ПрАТ «СК «ВУСО» на 10–18% у

середньостроковій перспективі.

Таким чином, планування грошових потоків виступає стратегічним елементом фінансового менеджменту, що забезпечує контроль за ліквідністю та стабільність вартості компанії ПрАТ «СК «ВУСО». В умовах підвищеної волатильності страхового ринку ефективне управління грошовими потоками вимагає інтеграції аналітичних систем прогнозування та сценарного підходу.

Необхідна інтеграція декількох методологій у єдине інформаційне середовище. Впровадження стандартів, зокрема IFRS 17, прискорило процес уніфікації підходів до оцінки майбутніх грошових потоків і викликали підвищені вимоги до документування припущень і прозорості моделей. Одночасно, технологічні інструменти (автоматизація, аналітика, ML) дали можливість підвищити якість і частоту прогнозів, але наклали зобов'язання щодо управління моделюючими ризиками і їхнім поясненням.

В сучасній Україні із підвищеною макроекономічною або політичною невизначеністю сценарне планування та висока частота оновлення припущень в процесі планування грошових потоків у системі фінансового управління страховими компаніями стають ключовими. Українські страховики змушені підвищити частоту перегляду прогнозів і створити додаткові ліквідні резерви; водночас вони користувались міжнародними гарантійними ініціативами для зниження ризиків реальної виплати по окремих ризиках. Це створило своєрідну практику, яка водночас підштовхує до формалізації планування в майбутньому.

ALM-підхід та інтегроване управління активами і зобов'язаннями є центральними елементами сучасної системи фінансового управління страхової компанії. Сумісність ALM-механізмів з моделями грошових потоків та бухгалтерськими вимогами дозволяє оптимізувати структуру капіталу, знизити витрати на страхування ризиків і управляти ліквідністю більш проактивно.

Нарешті, ефективність планування грошових потоків у 2020–2025 рр. зростає тоді, коли компанія поєднує: якісний підбір даних, технологічну платформу аналітики, внутрішню методологію оцінок (включно з валідацією моделей) і канал

зворотного зв’язку між фінансами, актуаріатом і бізнес-підрозділами. У такому випадку планування стає не «статичним звітом», а динамічним інструментом стратегічного й оперативного управління, який адаптується до зовнішніх шоків і регуляторних вимог.

Комплексний підхід до оптимізації структури потоків через збалансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності дозволить компанії підвищити рентабельність активів і покращити позиції на страховому ринку України. Впровадження цифрових рішень у плануванні забезпечить підвищення точності прогнозів і швидке реагування на зміни середовища, що є критичним фактором для зростання ринкової капіталізації компанії.

3.3 Прогнозування грошових потоків страхової компанії

Прогнозування грошових потоків у страховій компанії є фундаментальним елементом системи фінансового менеджменту, оскільки безпосередньо впливає на забезпечення платоспроможності, фінансової стійкості та інвестиційної привабливості страховика. В умовах підвищеної ринкової волатильності, зростання регуляторного навантаження та посилення конкуренції на страховому ринку прогнозування руху коштів дозволяє узгоджувати ліквідність, прибутковість і ризик у довгостроковій перспективі. Основною метою такого прогнозування є оцінка майбутніх притоків і відтоків грошових коштів за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю для прийняття обґрунтованих стратегічних і тактичних управлінських рішень.

У практиці страхового бізнесу застосовуються різні підходи до прогнозування грошових потоків: трендовий (екстраполяційний), факторний (регресійний), сценарний (DCF-базований) та ALM-підхід (Asset-Liability Management).

Для ПрАТ «СК «ВУСО» доцільним є комбінований підхід, що поєднує трендову екстраполяцію з урахуванням ключових операційних, інвестиційних і фінансових чинників, оскільки компанія демонструє стабільну динаміку зростання активів і ліквідності, але водночас характеризується коливаннями фінансових результатів.

Базою для прогнозування є вихідні дані за 2020–2024 роки, наведені в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Вихідні дані для прогнозування грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО» (2020–2024)

Показник	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**CAGR (%, 2020–2024)**
Загальна вартість активів, тис. грн	787773	940544	1019915	1524441	1917145	25,6
Власний капітал, тис. грн	417107	481429	380164	617258	755839	16,0
Грошові кошти на кінець року, тис. грн	258328	348060	438478	552918	758730	30,6
Чистий прибуток, тис. грн	167878	64322	16324	61065	118824	-8,4
Чистий рух коштів від операційної діяльності, тис. грн	39589	107011	20622	69048	203719	49,2

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СК «ВУСО»

Аналіз загальної вартості активів свідчить про їх зростання з 787,8 млн грн у 2020 році до 1,92 млрд грн у 2024 році, що відповідає середньорічному темпу приросту на рівні 25,6 %. Така динаміка відображає активну експансію страхової компанії, розширення страхового портфеля та зростання інвестиційної діяльності. Власний капітал за аналогічний період зріс менш інтенсивно — з CAGR 16,0 %, що вказує на випереджальне зростання активів порівняно з капіталізацією, а отже, на

поступове підвищення фінансового важеля.

Особливо показовою є динаміка грошових коштів на кінець року, які зросли майже втричі — з 258,3 млн грн до 758,7 млн грн, із середньорічним темпом зростання 30,6 %. Це свідчить про суттєве покращення ліквідної позиції компанії та підвищення її здатності своєчасно виконувати страхові зобов'язання. Водночас чистий прибуток характеризується негативним середньорічним темпом зміни (–8,4 %), що пояснюється високою волатильністю фінансового результату в окремі роки, зокрема внаслідок збитковості окремих видів страхування та коливань інвестиційного доходу. Натомість чистий рух коштів від операційної діяльності демонструє високий CAGR — 49,2 %, що свідчить про зростання якості грошових потоків та ефективності операційної діяльності незалежно від бухгалтерського прибутку.

Прогнозування грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО» здійснимо на основі трендового підходу (CAGR) з корекцією коефіцієнтів з урахуванням оптимізаційних заходів:

- диверсифікація страхових продуктів;
- підвищення прибутковості інвестиційних інструментів;
- автоматизація процесів врегулювання збитків;
- впровадження перестрахувальних програм для зниження волатильності.

Для ПрАТ «СК «ВУСО» доцільним є комбінований підхід, який поєднує екстраполяцію тренду з урахуванням операційних, інвестиційних і фінансових чинників.

Прогноз побудовано на основі середньорічних темпів зростання (CAGR) за 2020–2024 рр.:

$$CAGR=\left(\frac{X_{2024}}{X_{2020}}\right)^{\frac{1}{4}} - 1 \qquad (3.1)$$

Прогнозування грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО» на 2025–2027 роки

здійснено на основі середньорічних темпів зростання з урахуванням оптимізаційних заходів, зокрема диверсифікації страхових продуктів, підвищення прибутковості інвестицій, автоматизації процесів врегулювання збитків і впровадження перестрахувальних програм для зниження волатильності. Застосування формули CAGR дозволило екстраполювати історичні тенденції з корекцією на управлінські ініціативи.

Таблиця 3.7 – Оптимізаційний прогноз грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО» на 2025–2027 рр.

Показник	2025 (прогноз)	2026 (прогноз)	2027 (прогноз)
Загальна вартість активів, тис. грн	2 398 000	3 000 000	3 754 000
Власний капітал, тис. грн	878 000	1 021 000	1 187 000
Зобов’язання, тис. грн	1 520 000	1 980 000	2 567 000
Залишок грошових коштів, тис. грн	990 000	1 290 000	1 670 000
Чистий прибуток, тис. грн	110 000	140 000	170 000
Операційний грошовий потік, тис. грн	300 000	410 000	560 000
Інвестиційний грошовий потік, тис. грн	-40 000	-60 000	-75 000
Фінансовий грошовий потік, тис. грн	0	0	0
Витрати на придбання необоротних активів, тис. грн	9 500	13 000	18 000
Фінансові інвестиції, тис. грн	220 000	210 000	205 000

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СК «ВУСО»

Як свідчать дані таблиці 3.7, у прогнозному періоді очікується подальше зростання активів до 3,75 млрд грн у 2027 році, що підтверджує стратегію масштабування бізнесу. Власний капітал зростатиме до 1,19 млрд грн, однак темпи його приросту залишаються нижчими за темпи зростання зобов’язань, які досягнуть 2,57 млрд грн. Така тенденція свідчить про необхідність посилення політики капіталізації з метою недопущення надмірного зростання фінансових ризиків.

Залишок грошових коштів, за прогнозом, зросте до 1,67 млрд грн у 2027 році,

що формує значний запас ліквідності та підвищує фінансову гнучкість компанії. Операційний грошовий потік демонструє стійку позитивну динаміку — з 300 млн грн у 2025 році до 560 млн грн у 2027 році, що є наслідком підвищення ефективності андеррайтингу, оптимізації витрат та покращення управління страховими преміями. Інвестиційний грошовий потік залишається від'ємним, проте його обсяги є контрольованими і пов'язані з реалізацією довгострокової інвестиційної стратегії. Відсутність фінансового грошового потоку свідчить про стабільну структуру фінансування без додаткового боргового навантаження.

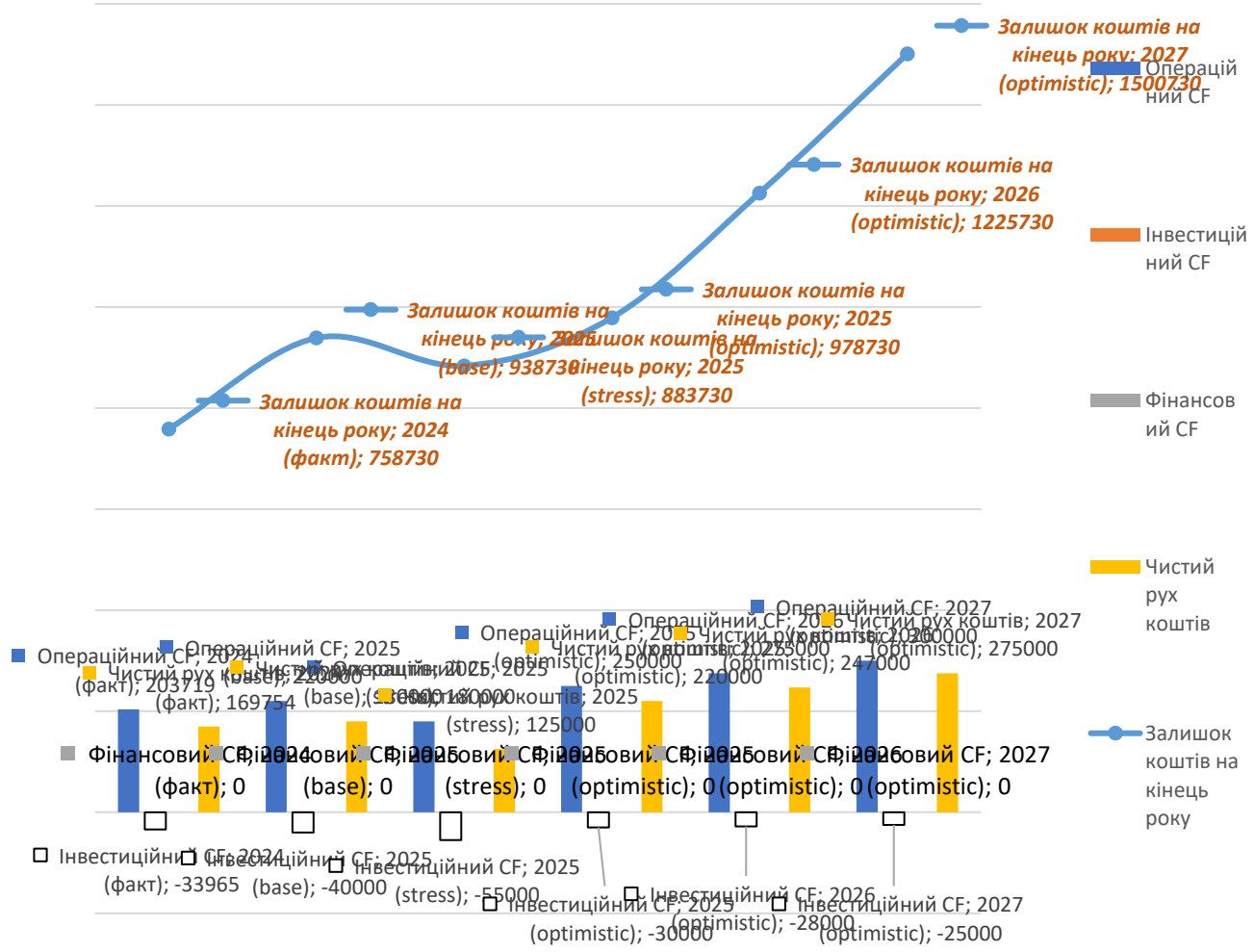

Рисунок 3.1 – Прогноз грошових потоків ПрАТ «СК «ВУСО», тис. грн.

Як видно з результатів побудованого прогнозу, передбачається стабільне зростання активів з прогнозним середньорічним темпом понад 25 %, що свідчить

про активну експансію та диверсифікацію страхового портфеля. Зростання власного капіталу відбуватиметься повільніше, ніж активи, що вказує на зростання частки залученого капіталу – потенційний ризик зниження фінансової стійкості. Операційний потік демонструє позитивну динаміку, прогнозується його зростання до 560 млн грн у 2027 р., що свідчить про підвищення ефективності андеррайтингу та управління преміями. Інвестиційні потоки залишаються негативними, однак контрольованими: компанія реінвестує прибуток у високодохідні фінансові інструменти. Залишок грошових коштів досягає 1,67 млрд грн у 2027 р., що створює достатній буфер ліквідності для виконання страхових зобов'язань.

Таблиця 3.8 – Аналіз ефективності прогнозу

Показник	**2024 (факт)**	**2027 (optimistic)**	**Δ 2027/2024, %**
Грошові кошти на кінець року	758730	1500730	+97,8
Операційний CF	203719	300000	+47,2
Рівень інвестиційних витрат	-33965	-25000	-26,4
Інтегральний коефіцієнт ефективності грошових потоків (CFROI)	0,27	0,38	+11 п.п.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СК «ВУСО»

Результати прогнозування свідчать, що ПрАТ «СК «ВУСО» формує позитивну динаміку грошових потоків, орієнтовану на збільшення ліквідності та інвестиційної привабливості. Обсяг грошових коштів на кінець року майже подвоюється порівняно з 2024 роком, операційний грошовий потік зростає на 47,2 %, а рівень інвестиційних витрат зменшується на 26,4 %, що свідчить про раціоналізацію інвестиційної діяльності. Інтегральний коефіцієнт ефективності грошових потоків (CFROI) підвищується з 0,27 до 0,38, що означає зростання віддачі від вкладеного капіталу та підвищення загальної ефективності управління фінансовими ресурсами.

Системний підхід фінансового менеджменту компанії щодо управління потоками забезпечує синергію між операційною, інвестиційною та капітальною

діяльністю. Побудований оптимізаційний прогноз демонструє підвищення стабільності потоків та зменшення їх волатильності, що знижує вартість капіталу (WACC) на 1,5–2 п.п. При цьому збалансування структури активів і зобов'язань дозволяє компанії адаптуватися до регуляторних вимог та мінімізувати ризики ліквідності. Додаткове впровадження цифрових систем ALM та аналітики IFRS 17 є необхідним кроком для підвищення прозорості й довгострокової вартості бізнесу.

Узагальнюючи результати прогнозування, можна стверджувати, що ПрАТ «СК «ВУСО» формує стійку та збалансовану модель управління грошовими потоками, орієнтовану на зростання ліквідності, стабільність операційної діяльності та підвищення інвестиційної привабливості. Оптимізаційний прогноз свідчить про зменшення волатильності грошових потоків, що сприяє зниженню середньозваженої вартості капіталу на 1,5–2 відсоткових пункти. Збалансування структури активів і зобов'язань підвищує адаптивність компанії до регуляторних вимог і знижує ризики ліквідності.

Таким чином, стратегічне управління грошовими потоками у ПрАТ «СК «ВУСО» виступає ключовим інструментом зміцнення фінансової стійкості, підвищення конкурентоспроможності та створення довгострокової доданої вартості для акціонерів. Подальше впровадження цифрових систем управління активами і зобов'язаннями та аналітики відповідно до стандартів фінансової звітності є необхідною умовою для забезпечення прозорості, прогнозованості та сталого розвитку страхової компанії.

ВИСНОВКИ

На основі дослідження системи управління грошовими потоками страхової компанії ПрАТ «СК «ВУСО» можна сформулювати такі висновки.

Грошові потоки відображають сукупність розподілених у часі рухів грошових ресурсів підприємства, які виникають у результаті надходжень і витрат, забезпечуючи формування доходу та чистого прибутку в майбутньому. Вони поділяються на припливи (вхідні) та відпливи (вихідні), а їх співвідношення визначає чистий грошовий потік компанії.

Основна мета управління грошовими потоками полягає у підтриманні необхідного рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності. До ключових інструментів управління належать: використання фінансової звітності для контролю руху коштів; аналіз показників ліквідності, платоспроможності та забезпеченості грошовими ресурсами; моніторинг швидкості надходження коштів на банківські рахунки; визначення оптимального рівня амортизаційних відрахувань; застосування ефективних форм розрахунків (акредитив, інкасо, банківський переказ, авансовий платіж тощо).

Аналіз грошових потоків страхової компанії здійснюється на основі порівняння обсягів надходжень і витрат коштів, а також через розрахунок таких аналітичних показників, як чистий грошовий потік; рентабельність чистого грошового потоку; коефіцієнт ліквідності грошового потоку; коефіцієнт ефективності управління грошовими потоками. Такий підхід дозволяє оцінити здатність компанії ефективно управляти фінансовими ресурсами, підтримуючи стабільний розвиток і фінансову рівновагу.

Проведений в даному дослідження аналіз грошових потоків страхової компанії ПрАТ «СК «ВУСО» показав високу динаміку активів та показників ліквідності. Проте була виявлена потреба в системній оптиміації та стабілізації грошових потоків.

Оптимізація грошових потоків є одним із ключових чинників зростання ринкової вартості страхової компанії. Підвищення стабільності та прогнозованості технічних і інвестиційних потоків безпосередньо впливає на збільшення DCF-вартості та зменшення ризикової премії, що формує мультиплікативний ефект для капіталізації компанії.

Системний підхід до управління грошовими потоками ПрАТ «СК «ВУСО» має базуватись на комплексному поєднанні таких інструментів: підвищення якості андеррайтингу, удосконалення механізмів резервування, ефективне використання перестрахування, впровадження сучасного ALM-менеджменту (управління активами та зобов'язаннями), автоматизація операційних процесів і стратегічне планування капіталу. Такий інтегрований підхід забезпечує максимальний ефект, адже застосування лише окремих напрямів (наприклад, покращення інвестиційної політики без реформування андеррайтингу чи резервів) дає лише часткові результати.

Упровадження нових регуляторних стандартів (зокрема, IFRS 17 та моделей, подібних до Solvency II) для ПрАТ «СК «ВУСО» передбачає не лише витрати на їх адаптацію, але й відкриває стратегічні переваги — можливість використання регуляторних інструментів для зниження вартості капіталу, підвищення прозорості та стабілізації грошових потоків. Активна позиція компанії у процесах регуляторних трансформацій підсилює її інвестиційну привабливість та довіру міжнародних партнерів.

З огляду на специфіку українського страхового ринку, що характеризується високою макроекономічною та політичною волатильністю, ПрАТ «СК «ВУСО» має приділяти особливу увагу підтриманню ліквідності, управлінню перестрахувальними програмами та впровадженню сценарного планування. Інвестиції у вдосконалення системи ризик-менеджменту та формування стабілізаційних резервів сприятимуть підвищенню довіри інвесторів і зміцненню партнерських відносин на міжнародному рівні.

У підсумку, реалізація комплексу оптимізаційних заходів дозволить досягти

таких ефектів: зростання інтегрального показника ефективності грошових потоків; підвищення інвестиційного доходу; зниження волатильності потоків; скорочення середньозваженої вартості капіталу (WACC). Сукупна дія цих факторів забезпечить підвищення ринкової вартості та конкурентоспроможності ПрАТ «СК «ВУСО» на українському страховому ринку й створить підґрунтя для його довгострокового сталого розвитку.

Фінансове планування та прогнозування грошових потоків є ключовим інструментом забезпечення стабільності діяльності страхової компанії. У сучасних умовах підвищеної макроекономічної волатильності та реформування регуляторного середовища (впровадження стандартів IFRS 17 та Solvency II), прогнозування руху грошових коштів стає не лише інструментом ліквідності, а й чинником стратегічного управління вартістю компанії.

Для ПрАТ «СК «ВУСО» прогнозування грошових потоків має вирішальне значення, оскільки дозволяє забезпечити платоспроможність та відповідність нормативам ліквідності; збалансувати інвестиційну та страхову діяльність та оптимізувати структуру активів і капіталу для підвищення вартості бізнесу.

Побудований в даному дослідженні прогноз руху грошових коштів на 2025–2027 рр. дав можливість виявити потенційне зростання операційних потоків на 47% за умови реалізації комплексу запропонованих оптимізаційних заходів. При цьому реалізація оптимістичного сценарію забезпечить майже подвоєння залишку грошових коштів і підвищення DCF-вартості компанії.

Таким чином, ефективна політика управління грошовими потоками сприятиме зниженню ризиків ліквідності, зростанню прибутковості капіталу та посиленню позицій ПрАТ «СК «ВУСО» у національному та міжнародному страховому просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алескерова Ю.В., Салькова І.Ю., Федоришина Л.І. Страховий менеджмент: підручник. Вінниця: ВНАУ, 2019. 294 с.

2. Алескерова Ю. Управління капіталом страхових компаній. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 18. С. 300-306.

3. Алескерова Ю. Фінансовий контроль за страховими компаніями. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 29. С. 420-426.

4. Аберніхіна І.Г., Сокиринська І.Г. Фінанси страхових організацій: навчальний посібник. Дніпро: Пороги, 2019. 198 с.

5. Бланк І. Управління грошовими потоками. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Ніка-Центр:Ельга, 2007. 752 с.

6. Богріновцева Л.М., Чамор Г.С. Напрямки вдосконалення фінансової стійкості страхових компаній України. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2019. №2. С. 20–32. DOI: https://doi.org/10.33244/2617-5940.2.2019.20-322.

7. Борисюк О.В. Страховий менеджмент: курс лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 102 с.

8. Брігхем Ю. Основи фінансового менеджменту: підручник / пер. з англ. БіленькийВ. та ін. Київ : КП «ВАЗАКО»: Молодь, 1997. 998, IV с.

9. Васечко Л. І. Стратегічні напрями забезпечення фінансової стійкості підпримства. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій.* 2021. №1(7). С. 26–40. DOI: https://doi.org/10.32750/2021-0103.

10. Ганзюк С.М., Михайлова В.Є. Управління грошовими потоками страхової компанії в умовах невизначеності. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2024. №10. URL: https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4880/4923

11. Головіна В.В., Шірінян Л.В. Управління грошовими потоками

страхової компанії. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка.* 2018. №23 (7). С. 161–164.

12. Дядюра К.В., Янковський В.А. Антикризове управління страховими компаніями: сутнісний складник та сучасний стан страхового ринку України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. № 2 (29). С. 120–126. DOI: https://doi.org/10.32782/easterneurope.29-18

13. Журавка О.С. Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.

14. Іванова А.П., Шаповал Л.П. Ризик-менеджмент як складник антикризового управління страховими компаніями. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 23. С. 313 –318.

15. Клепікова О.А. Аналіз головних показників фінансової стійкості страхової компанії з використання імітаційного моделювання. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна».* 2019. Вип. 96. С. 80-94.

16. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник –3-є вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2008. 483 с.

17. Колупаєва І. В. Страхування: підручник ; за ред. І. В. Колупаєвої ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Харків. торг.-екон. ін-т. Харків : Стильна типографія, 2018. 741 с.

18. Корват О.В., Мишура Д.В. Моделювання процесу управління страховою діяльністю в страховій компанії. *Економічні студії*. 2019. Вип. 4(26). С. 83–88.

19. Лащик І., Митровці М. Антикризове управління страховими компаніями. *Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету*. 2023. № 81 (2). С. 83–88. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.083

20. Лігоненко Л.О. Управління грошовими потоками : навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2005. 255 с.

21. Мулик Т.О. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 39. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47

22. Орел Ю.Л., Кулініч О.В. Вплив дерегуляції бізнесу на повоєнне відновлення економіки України: публічно-управлінський аспект. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування.* 2023. №34. С. 32–39. DOI: https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.6/06

23. Офіційний сайт європейської організації страхування та пенсійного забезпечення (EIOPA). URL: https://eiopa.europa.eu.

24. Плиса В. Й. Страхування: Підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. К: Каравела, 2019. 512 с.

25. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: підручник / Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. та ін.: наук. ред. проф. А.М. Поддерьогін. 6-те вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2006. 552 с.

26. Приступа Л.А., Возовик І.А. Концептуальні засади фінансового управління страховою компанією в сучасному бізнес-середовищі. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки.* 2020. № 2. С. 125–129. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-280-2-23

27. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. №361-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text.

28. Про затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг: Постанова Національного банку України від 24.12.2021 р. №153. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0153500-21#Text.

29. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. №679XIV (зі змінами та доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67914#Text.

30. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 01.07.2004 р. №1961-IV (зі змінами та доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text.

31. Про страхування: Закон України від 04.10.2001 р. № 2745-III (зі змінами та доповненнями). Верховна https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-14.

32. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX (введення в дію відбудеться 01.01.2024) зі змінами та доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text.

33. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III (зі змінами та доповненнями). URL: http://zakon.rada.gov.ua.

34. Про фінансові послуги та фінансові компанії від 14.12.2021 р. №1953-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text.

35. Райс Т., Колі Б. Фінансові інвестиції та ризик. Київ: Видавниче бюро СНУ, 1995. 592 с.

36. Расшивалов Д.П., Підвисоцький Я.В., Східницька Г.В. Управлінські стратегії забезпечення фінансовоі стійкості страхових компаній під час кризових ситуацій. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2024. №1(44). URL: https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2934/2830

37. Річна фінансова звітність СК «ВУСО». URL: https://vuso.ua/informations

38. Сєвідова Д. О., Маркова С. В., Коваленко Н. М. Антикризова стратегія як невід'ємна частина управління страховою компанією під час здійснення ЗЕД. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки.* 2018. № 1 (30). С. 147–150.

39. Сіренко Н. М., Мельник О.І., Шишпанова Н.О. Страховий менеджмент: навч. посіб. Миколаїв: МНАУ, 2020. 180 с.

40. Татарин Н.Б., Половко Д.М. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи. *Галицький економічний вісник.*

2023. № 83 (4). С. 78–88. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.078

41. Чередніченко А. О., Васечко Л. І., Рамський А. Ю. Стратегічне управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання в сучасному економічному середовищі. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2023. №1(11). С. 112–124. DOI: http://doi.org/10.32750/2023-010913.

42. Шаповал Л., Колотій Ю. Фінансове моделювання управління грошовими потоками страхової компанії. *Міжнародний науковий журнал*.2019. Випуск 1-2. С. 142-196. DOI: https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.142.

43. Шишпанова Н. О. Напрями активізації інвестиційної діяльності страхових компаній України. *Агросвіт*. 2019. №21. С. 59-65.

44. Шишпанова Н. О., Хоренженко В. В. Взаємозв'язок обсягів страхових платежів страхових компаній України з макроекономічними показниками. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія : Економіка та управління*. 2020. №1(21). С. 202-209.

45. Щепіна Т. Г., Тітаренко А. Д. Комплексний аналіз грошових потоків державного підприємства «Антонов». *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern EcoNomics»*. 2021. №26. С. 178-184. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-27.

46. Chen C.-W., Melessa S.J., Mergenthaler R.D. Measuring Cash Flows: A Guide for Researchers Available to Purchase *The Accounting Review Cover Image.* 2025. Vol. 100. №6. DOI: https://doi.org/10.2308/TAR-2022-0143

47. Gao Z., Simpson A. Statement of Cash Flows and Related Matters. *IFRS Accounting.* 2024. URL: https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/resources-for/academics/research-citations/statement-cash-flows-literature-review.pdf

48. Global Insurance Market. Trends 2024. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/12/global-insurance-market-trends-2024_4804df81/5b740371-en.pdf

49. Gryglewicz S., Mancini L., Morellec E. Understanding Cash Flow Risk.

Published by Oxford University Press on behalf of The Society for Financial Studies. 2021. DOI: https://doi.org/10.1093/rfs/hhab127

50. IFRS 17 – Insurance contracts report. EIOPA's report on the implementation & synergies and differences with Solvency II. *EIOPA-BoS-24/111*. 15 April 2024. URL: https://www.eiopa.europa.eu/document/download/e50ad04f-88a9-4ed4-bd76-c111bbd1f025_en?filename=EIOPA%27s+Report+on+the+implementation+of+IFRS+17+-+Insurance+contracts.pdf

51. IFRS 17 Insurance Contracts. 2023. URL: https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2023/issued-annotated/part-a/ifrs-17-insurance-contracts.pdf

52. Illustrative disclosures for insurers. Guide to annual financial statements IFRS 17 and IFRS 9. September 2020. URL: https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/xx/pdf/ifrg/2024/2020-ifs-insurance.pdf

53. Issues Paper on structural shifts in the life insurance sector. *IAIS*. November 2025. URL: https://www.iais.org/uploads/2025/11/Issues-Paper-on-structural-shifts-in-the-life-insurance-sector.pdf

54. Poufinas T., Siopi E. Investment Portfolio Allocation and Insurance Solvency: New Evidence from Insurance Groups in the Era of Solvency II. *MDPI.* 2024. №12(12). DOI: https://doi.org/10.3390/risks12120191

55. Shubita M. The relationship between profitability and cash flow in Jordanian banks. *Banks and Bank Systems*. 2023. №18(4), 195-208. DOI: https://doi.org/10.21511/bbs.18(4).2023.17

ДОДАТКИ

Додаток А

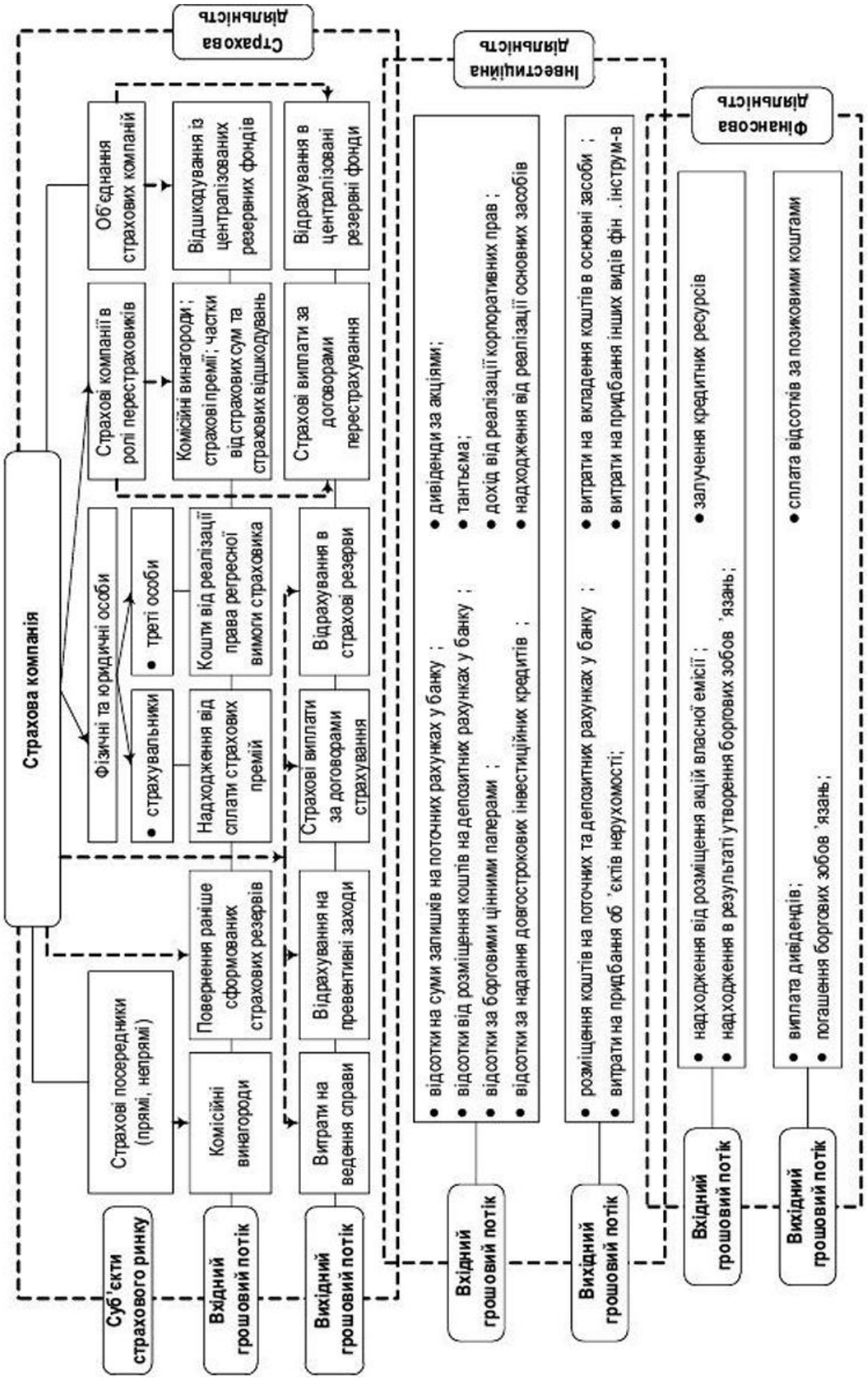

Рисунок А.1 – Склад грошових потоків страхової компанії [20]

Додаток Б

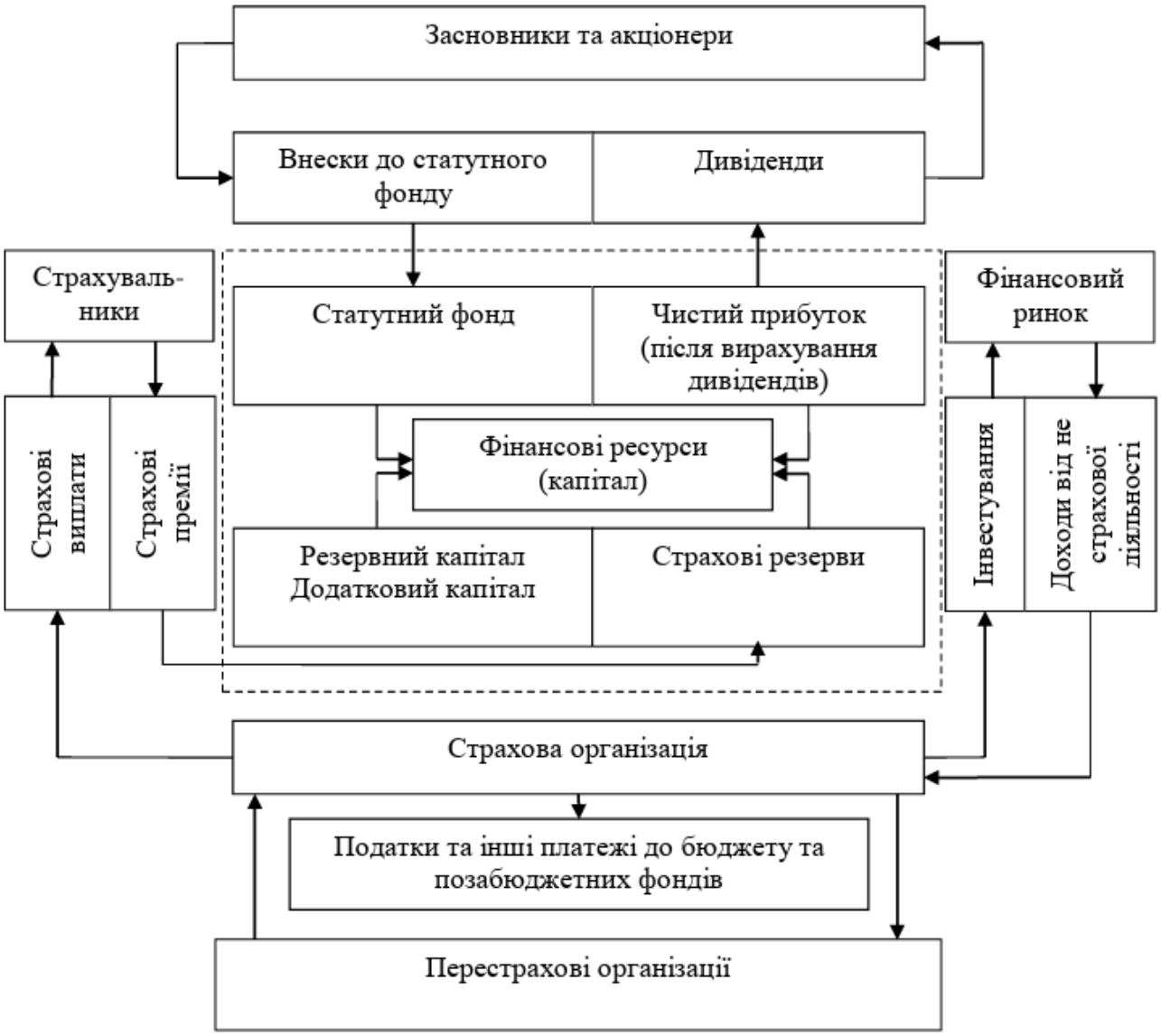

Рисунок Б.1 – Склад грошових потоків страхової компанії

Сформовано автором на основі [22, 23]

Додаток В

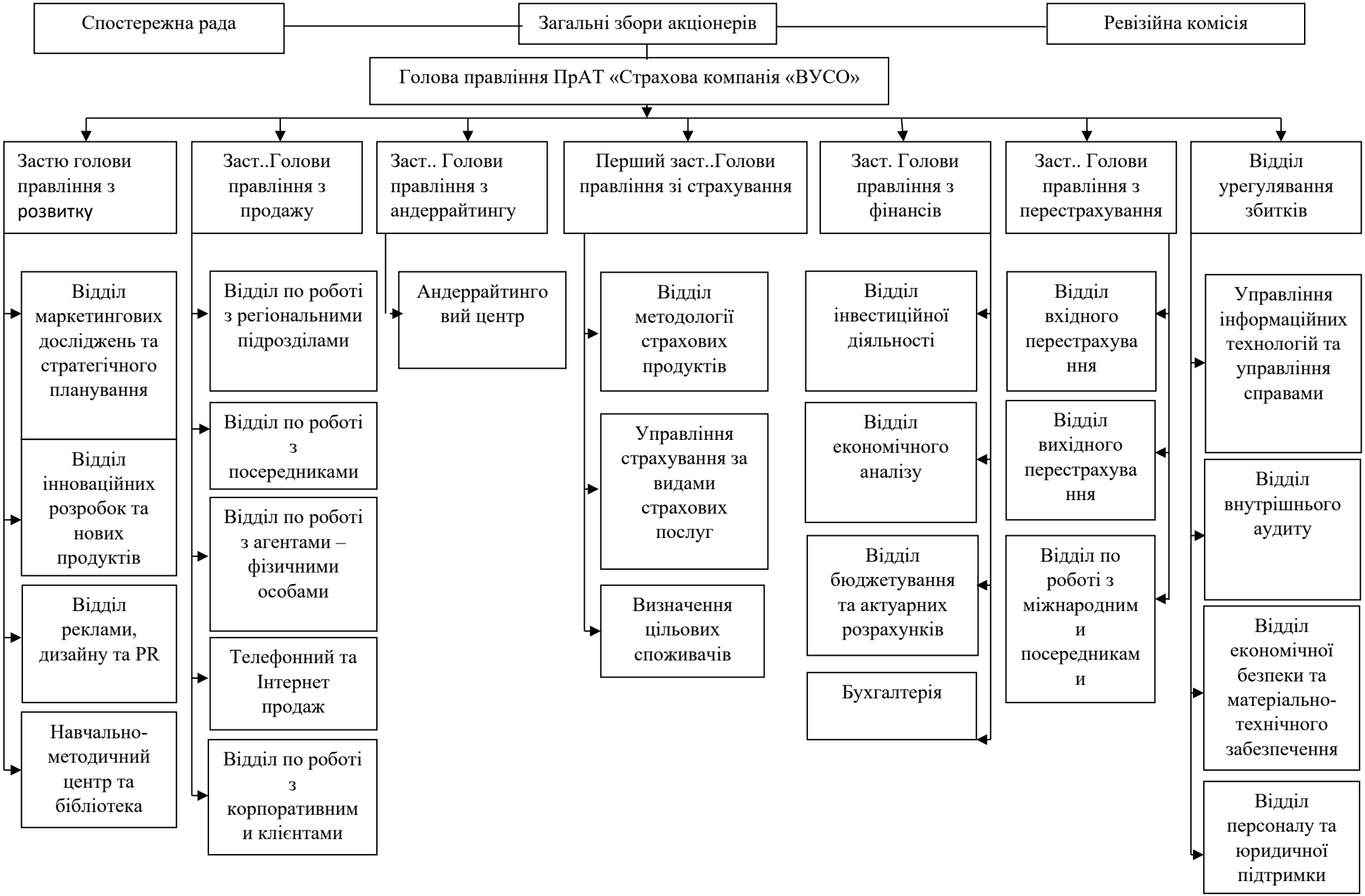

Рисунок В.1 – Організаційна схема управління АТ «Страхова компанія «ВУСО»

Додаток Г

Фінансова звітність ПРаТ «СК «ВУСО»

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "ВУСО"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ 31 травня 2022
Територія	за ЄДРПОУ	31690052
м. Київ	за КОАТУУ	8036100000
Організаційно-правова форма господарювання (код за КОПФГ)	за КОПФГ	96220
Вид економічної діяльності (код за КВЕД)	за КВЕД	65.12
Середня кількість працівників: 377		
Адреса, телефон: 03150 КИЇВ, Кікімора Малевича, буд.31, 044 500-37-73		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		
Складено (зробити позначку "+" у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		+

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	14039	10609
первісна вартість	1001	19058	21579
накопичена амортизація	1002	5019	10970
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	2225
Основні засоби	1010	8924	9709
первісна вартість	1011	27929	30795
знос	1012	19005	21086
Інвестиційна нерухомість	1015	56206	56206
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	56206	56206
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	76440	85782
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	55989	77432
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	**211598**	**241963**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	266	358
Виробничі запаси	1101	266	358
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	35328	28657
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6985	4612
з бюджетом	1135	0	0

у тому числі з податку на прибуток	1136	16	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	511	1165
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	918	1060
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8152	20411
Поточні фінансові інвестиції	1160	184003	187545
Гроші та їх еквіваленти	1165	258328	348060
Готівка	1166	5	9
Рахунки в банках	1167	258220	347872
Витрати майбутніх періодів	1170	36	64
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	81648	106649
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	17510	7532
резервах незароблених премій	1183	64138	99117
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	576175	698581
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	**1300**	**787773**	**940544**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	86560	86560
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	1144	1144
Додатковий капітал	1410	24249	24249
Емісійний дохід	1411	24249	24249
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	60000	60000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	216240	296200
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	28914	13276
Усього за розділом I	**1495**	**417107**	**481429**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	12639	9607
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	309014	381412
у тому числі резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	92640	105900
резерв незароблених премій	1533	216374	275512
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	321653	391019
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	484	1090
розрахунками з бюджетом	1620	12177	12546
у тому числі з податку на прибуток	1621	11869	12023
розрахунками зі страхування	1625	333	559
розрахунками з оплати праці	1630	1438	3059
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0

Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	32547	47147
Поточні забезпечення	1660	902	1329
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1132	2366
Усього за розділом III	1695	49013	68096
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	**1900**	**787773**	**940544**

Керівник Артюхов Андрій Миколайович

Головний бухгалтер Кононенко Оксана Володимирівна

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	31 травня 2022 року
за ЄДРПОУ	31650052

Підприємство
Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "ВУСО"

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1452357	927059
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 452 357	927 059
Премії підписані, валова сума	2011	1719053	1162346
Премії, передані у перестрахування	2012	242536	213458
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	59 138	(34 791)
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	34 978	(56 620)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	29469	13571
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	607057	391108
Валовий:			
прибуток	2090	815831	522380
збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(23 236)	1551
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(13 259)	(13 486)
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	(9 977)	15037
Інші операційні доходи	2120	228165	70772
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	110080	63168
Витрати на збут	2150	763991	306417
Інші операційні витрати	2180	40951	25399
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	105 738	199719
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	36381	33914
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	1207	863
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	954	3711
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	139958	229059
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(75 636)	(61 181)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	64322	167878
збиток	2355		
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0

Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	64322	167878
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	3743	2933
Витрати на оплату праці	2505	56055	25318
Відрахування на соціальні заходи	2510	11450	6417
Амортизація	2515	15571	9369
Інші операційні витрати	2520	828203	350947
Разом	2550	915022	394984
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Керівник

Головний бухгалтер

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	31 травня 2022 р.
за ЄДРПОУ	31650052

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "ВУСО"

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2021 рік

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	0	0
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	0	0
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	262	1151
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	0	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	2
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	1686056	1129617
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	164101	83273
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	797814	417737
Праці	3105	43575	21086
Відрахувань на соціальні заходи	3110	11218	6394
Зобов'язань з податків і зборів	3115	86259	67378
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	75253	62073
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	0	0
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	11005	5304
Витрачання на оплату авансів	3135		0

Витрачання на оплату повернення авансів	3140	0	0
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	31458	26150
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	754603	623136
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	0	0
Інші витрачання	3190	18481	12573
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	**107011**	**39589**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	64716	124445
необоротних активів	3205	17	0
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	6172	6391
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	70058	255433
необоротних активів	3260	8528	0
Виплати за деривативами	3270	0	0
Витрачання на надання позик	3275	0	0
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	0	0
Інші платежі	3290	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(7 681)	(124 597)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	50809
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	0	0
Погашення позик	3350	0	0
Сплату дивідендів	3355	0	0
Витрачання на сплату відсотків	3360	0	0
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	0	0
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	0	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	0	0
Інші платежі	3390	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	50809

Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	99 330	(34 199)
Залишок коштів на початок року	3405	258328	273031
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(9 598)	19496
Залишок коштів на кінець року	3415	348 060	258328

Керівник Артюхов Андрій Викторович (підпис)

Головний бухгалтер Комарницька Оксана Володимирівна (підпис)

БАЛАНС

(Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2022 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	10609	15864
первісна вартість	1001	21579	17605
накопичена амортизація	1002	10970	1741
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2225	2726
Основні засоби	1010	9709	10332
первісна вартість	1011	30795	34440
знос	1012	21086	24108
Інвестиційна нерухомість	1015	56206	56206
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	56206	56206
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	85782	100820
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	77432	125651
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	**241963**	**311599**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	358	661
Виробничі запаси	1101	358	661
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0

Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	25657	45267
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	1130	4612	13185
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	1165	2802
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	1060	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	20411	25698
Поточні фінансові інвестиції	1160	187545	92134
Гроші та їх еквіваленти	1165	348060	438478
Готівка	1166	9	5
Рахунки в банках	1167	347872	438037
Витрати майбутніх періодів	1170	64	157
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	106649	89634
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	7532	31495
резервах незароблених премій	1183	99117	58139
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	698581	708316
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	**1300**	**940544**	**1019915**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	86560	86560
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	1144	1144
Додатковий капітал	1410	24249	24249
Емісійний дохід	1411	24249	24249
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	60000	60000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	296200	172495
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	13276	35716
Усього за розділом I	**1495**	**481429**	**380164**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	9607	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	381412	556213
у тому числі:резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	105900	176384
резерв незароблених премій	1533	275512	379829
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	391019	556213

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1080	4430
розрахунками з бюджетом	1620	12546	15693
у тому числі з податку на прибуток	1621	12023	15397
розрахунками зі страхування	1625	559	572
розрахунками з оплати праці	1630	3059	2965
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за внутрішніми розрахунками	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страхову діяльністю	1650	47147	53839
Поточні забезпечення	1660	1329	1441
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2366	4398
Усього за розділом III	1695	68066	83538
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	**1900**	**940544**	**1019915**

Керівник

Головний бухгалтер

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
		28 лютого 2023
Підприємство Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "ВУСО"	за ЄДРПОУ	31650852

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1330633	1452357
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 330 633	1 452 357
Премії підписані, валова сума	2011	1646488	1710051
Премії, передані у перестрахування	2012	170561	242536
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	104 317	59 128
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	(40 977)	34 978
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	26353	29409
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	463931	607057
Валовий	2090	840349	815831
прибуток	2095	0	0
збиток	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни резервів довгострокових зобов'язань	2110	(46 522)	123 236
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2111	(70 484)	(13 259)
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2112	23 962	(9 977)
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2120	106877	228165
Інші операційні доходи	2121	0	0
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2130	104162	110080
Адміністративні витрати	2150	573079	763981
Витрати на збут	2180	41648	40951
Інші операційні витрати	2181	0	0
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2182	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2190	41 815	165738
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2195	0	0
прибуток	2200	0	0
збиток	2220	15126	0
Дохід від участі в капіталі	2240	27517	36381
Інші фінансові доходи	2241	0	0
Інші доходи	2250	185	120
Дохід від благодійної допомоги	2248		
Фінансові витрати	2270	7481	953
Витрати від участі в капіталі	2275	0	0
Інші витрати			
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2290	20 592	139958
Фінансовий результат до оподаткування:	2294	0	0
прибуток	2300	(60 366)	(75 636)
збиток	2305	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток			
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2350	16324	64322
Чистий фінансовий результат:	2355		
прибуток			
збиток	2400	0	0
II. СУКУПНИЙ ДОХІД	2405	0	0
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2410	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2415	0	0
Накопичені курсові різниці	2445	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств			
Інший сукупний дохід			

Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	16324	64322
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	1565	3743
Витрати на оплату праці	2505	44065	360955
Відрахування на соціальні заходи	2510	10705	114561
Амортизація	2515	6662	13571
Інші операційні витрати	2520	851794	828203
Разом	2550	918889	919922
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2630	0	0

Керівник

Головний бухгалтер

	31.12.22
Дата (рік, місяць, число)	31 грудня 2022 р.
за ЄДРПОУ	31678652

Підприємство: Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "ВУСО"

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2022 рік

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	0	0
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	0	0
надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	679	262
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	0	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	1567395	16860656
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	196956	164101
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	820583	797814
Праці	3105	36758	43575
Відрахувань на соціальні заходи	3110	10329	11218
Зобов'язань з податків і зборів	3115	65914	86259
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	56806	75253
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	0	0
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	9108	11005
Витрачання на оплату авансів	3135		
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	0	0
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	65100	31458
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	670887	754603
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	0	0
Інші витрачання	3190	74837	18481
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	**20622**	**107011**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			

Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	29255	64716
необоротних активів	3205	544	17
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	10232	6172
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	30837	70058
необоротних активів	3260	20711	8528
Виплати за деривативами	3270	0	0
Витрачання на надання позик	3275	0	0
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	0	0
Інші платежі	3290	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(11 517)	(7 681)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	0	0
Погашення позик	3350	0	0
Сплату дивідендів	3355	0	0
Витрачання на сплату відсотків	3360	0	0
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	0	0
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	0	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	0	0
Інші платежі	3390	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	9 165	99 330
Залишок коштів на початок року	3405	348060	258328
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	81 313	(9 598)
Залишок коштів на кінець року	3415	438 478	348060

Керівник

Головний бухгалтер

3. Звіт про фінансовий стан

Показники	Примітки	на 31.12.2023	на 31.12.2022
АКТИВИ			
Гроші та їх еквіваленти	14	557 509	441 280
Інвестиційні активи	15	205 464	92 134
Активи за контрактами з перестрахування	16, 28	204 639	82 624
Активи за контрактами страхування	17	24 546	10 533
Інші активи	18	54 499	40 001
Кошти, що розміщені в централізованих резервах	19	293 449	125 651
Нематеріальні активи	20	19 520	18 590
Інвестиційна нерухомість	22		56 206
Власна нерухомість та обладнання	21	164 815	10 332
Активи, всього		**1 524 441**	**877 351**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	24	0	15 405
Інші поточні зобов'язання	23	45 610	27 853
Зобов'язання за страховими контрактами	25, 28	844 847	482 824
Зобов'язання за виплатами працівникам	26	8 253	4 978
Зобов'язання за відстроченим податком на прибуток	24	8 473	
Зобов'язання, всього		**907 183**	**531 060**
Капітал	27		
Акціонерний капітал		274 145	86 560
Капітал у дооцінках		144 375	1 144
Резервний капітал		88 618	84 249
Нерозподілений прибуток		110 120	174 338
Капітал, всього		**617 258**	**346 291**
Капітал та зобов'язання, всього		**1 524 441**	**877 351**

4. Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід

Показники	Примітки	Рік, що закінчився 31 грудня 2023	Рік, що закінчився 31 грудня 2022
Дохід від страхування	28	2 575 450	1 592 433
Витрати на страхові послуги	28	(2 602 996)	(1 507 386)
Чисті витрати за контрактами з перестрахування	25	(15 915)	(121 738)
Результат страхових послуг		**(43 461)**	**(36 691)**
Відсотковий дохід від фінансових активів, що не вимірюються за справедливою вартістю через прибуток/збиток	28	33175	15126
Чистий інвестиційний дохід		**33175**	**15126**
Фінансові витрати за наданими страховими контрактами	28	(3 928)	(2 009)
Фінансовий дохід від наявних контрактів на перестрахування	28	13858	6385
Чисті фінансові витрати на страхуванні		**9 930**	**4 376**
Чистий результат від страхування та інвестицій		**(356)**	**(17 189)**
Інші фінансові витрати	29	(13)	(185)
Інші операційні доходи (витрати)	30	61811	63272
Частина прибутку в асоційованих та спільних компаніях, що обліковується за методом участі в капіталі			
Прибуток до податку на прибуток		**61 442**	**45 898**
Витрати з податку на прибуток	24	(377)	(13 731)
Прибуток за рік		**61 065**	**32 167**
Статті, що можуть рекласифікуватись в прибутки чи збитки			
Статті, що не рекласифікуватимуться в прибутки чи збитки			
Переоцінка землі та будинків	24	34442	
Податок на прибуток, пов'язаний з цими статтями	24	(6 200)	
Інший сукупний дохід за рік, без податків		**28242**	**0**
Всього сукупний дохід за рік		**89 307**	**32 167**

5. Звіт про рух грошових коштів

Показники	Код рядка	Рік, що закінчився 31 грудня 2023	Рік, що закінчився 31 грудня 2022
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Надходження від повернення авансів	3020	2681	679
Надходження від страхових премій	3050	2544388	1567395
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	232937	196956
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	1160007	820583
Праці	3105	122092	36758
Відрахувань на соціальні заходи	3110	29190	10329
Зобов'язань з податків і зборів	3115	112478	65914
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	82058	56806
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	435	0
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	29985	9108
Витрачання на оплату пільгових внесків	3145	201747	65100
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	1064435	670887
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	0	0
Інші витрачання	3190	21009	74837
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	**69048**	**20622**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	246652	29255
необоротних активів	3205	79012	544
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	31233	10232
дивідендів	3220	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	312576	30837
необоротних активів	3260	15631	20711
Інші платежі	3290	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	28 670	(11 517)
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	0	0
Інші платежі	3390	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	97 718	9 105

Залишок коштів на початок року	3405	438478	348060
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	16 722	81 313
Залишок коштів на кінець року	**3415**	**552 918**	**438478**

3. Звіт про фінансовий стан

Показники	Примітки	на 31.12.2024	на 31.12.2023
АКТИВИ			
Гроші та їх еквіваленти	14	758 730	557 509
Інвестиційні активи	15	305 692	205 464
Активи за контрактами з перестрахування	16, 28	190 972	204 639
Активи за контрактами страхування	17	13 741	24 546
Інші активи	18	73 315	54 499
Кошти, що розміщені в централізованих резервах	19	367 982	293 449
Нематеріальні активи	20	20 088	19 520
Інвестиційна нерухомість	22		
Активи з права використання		0	0
Власна нерухомість та обладнання	21	186 625	164 815
Активи, всього		**1 917 145**	**1 524 441**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	24	0	0
Інші поточні зобов'язання	23	65 414	45 610
Зобовьязання за отриманими кредитами та позиками		0	0
Зобов'язання за страховими контрактами	25, 28	1 058 975	844 847
Забезпечення		0	0
Зобов'язання з оренди		0	0
Зобов'язання за виплатами працівникам	26	24 342	8 253
Зобов'язання за відстроченим податком на прибуток	24	12 575	8 473
Зобов'язання, всього		**1 161 306**	**907 183**
Капітал	27		
Акціонерний капітал		274 145	274 145
Капітал у дооцінках		164 133	144 375
Резервний капітал		88 618	88 618
Емісійний дохід			
Нерозподілений прибуток		228 943	110 120
Інші резерви			
Капітал, всього		**755 839**	**617 258**
Капітал та зобов'язання, всього		**1 917 145**	**1 524 441**

4. Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід

Показники	Примітки	Рік, що закінчився 31 грудня 2024	Рік, що закінчився 31 грудня 2023
Дохід від страхування	28	3 186 230	2 575 450
Витрати на страхові послуги	28	(3 020 247)	(2 602 996)
Чисті витрати за контрактами з перестрахування	25	(5 326)	(15 915)
Результат страхових послуг		**160 657**	**(43 461)**
Відсотковий дохід від фінансових активів, що не вимірюються за справедливою вартістю через прибуток/збиток	28	40872	33175
Чистий прибуток від FVTPL інвестицій			
Чистий інвестиційний дохід		**40872**	**33175**
Фінансові витрати за наданими страховими контрактами	28	(13 414)	(3 928)
Фінансовий дохід від наявних контрактів на перестрахування	28	4 683	13858
Чисті фінансові витрати на страхуванні		**(8 731)**	**9 930**
Чистий результат від страхування та інвестицій		**192 798**	**(356)**
Інші фінансові витрати	29	(331)	(13)
Інші операційні доходи (витрати)	30	-21438	61811
Частина прибутку в асоційованих та спільних компаніях, що обліковується за методом участі в капіталі			
Прибуток до податку на прибуток		**171 029**	**61 442**
Витрати з податку на прибуток	24	(52 205)	(377)
Прибуток за рік		**118 824**	**61 065**
Статті, що можуть рекласифікуватись в прибутки чи збитки			
Статті, що не рекласифікуватимуться в прибутки чи збитки			
Переоцінка землі та будинків	24	24104	34442
Податок на прибуток, пов'язаний з цими статтями	24	(4 346)	(6 200)
Інший сукупний дохід за рік, без податків		**19758**	**28242**
Всього сукупний дохід за рік		**138 582**	**89 307**

5. Звіт про рух грошових коштів

Показники	Код рядка	Рік, що закінчився 31 грудня 2024	Рік, що закінчився 31 грудня 2023
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від			
повернення авансів	3020	234	2681
відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	2370	
страхових премій	3050	3326101	2544388
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	320715	232937
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	1291142	1160007
Праці	3105	181728	122092
Відрахувань на соціальні заходи	3110	43784	29190
Зобов'язань з податків і зборів	3115	171827	112478
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	126164	82058
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	701	435
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	44961	29985
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	188855	201747
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	1549672	1064435
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	0	0
Інші витрачання	3190	18693	21009
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	**203719**	**69048**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	227583	246632
необоротних активів	3205	7026	79012
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	48605	35824
дивідендів	3220	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	299817	312576
необоротних активів	3260	17362	15631
Інші платежі	3290	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(33965)	33261
Витрачання на:			
викуп власних акцій	3345	0	0
Інші платежі	3390	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	0
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	169754	102309
Залишок коштів на початок року	3405	557509	438478
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	31467	16 722
Залишок коштів на кінець року	**3415**	**758730**	**557509**